

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

1 APRIL 1969

Poštnina plačana v gotovini

OPOZORILO SODELAVCEM

Zaradi izplačila honorarja za članek, dopis, sliko nam že s poslanim prispevkom v spremnem dopisu, ali pa takoj po objavi, sporočite številko vašega žiro računa, ali pošljite izjavo, da tega niste dolžni imeti.

Skladno z odredbo o žiro računih (Uradni list SFRJ, št. 1 od 6. I. 1965) mora imeti izjava naslednje besedilo: »«Od prvega januarja tega leta pa do danes nisem imel skupaj s tem prejemkom za (navesti prispevek) toliko dohodkov, da bi presegli 1000,00 din in bi bil zaradi njih moral odpreti žiro račun, ter ga zato nisem dolžan odpreti.«

Uredništvo

MALI OGLASI

Prodajam nemške ostrordlake ptičarje, stare 2 meseca — odličnih prednikov. Avgust Rode, Ljubljana, Hrdeckega c. 47

Prodajam nemško bokarico »Simson« z daljnogledom 16 × 8,57, v odličnem stanju — za 1400,00 din. Franc Sodnik, Poženk 8, p. Cerklje pri Kranju.

Zamenjam lahko trocevko — petelinko 16 × 16—9,3 za trocevko 12 × 12 in kroglo poljubnega kalibra ter navržem še dvocevko-petelinko 12 × 12. Rudolf Kores, Rošpoh 65, p. Kamnica pri Mariboru.

Zatekla se je istrijanka, lastnik jo dobi z dokumentacijo pri Grubački, Ljubljana, Zaloška 60.

Prodajam kdl. psico istrijanko, poleženo 28. jun. 1967, vpisano v register mladih. Janez Livk, Hom 32, p. Šentrupert.

Popravljam in izdelujem stroje za metanje umetnih golobov. Alojz Vidovič, Maribor, Sentiljska cesta 52.

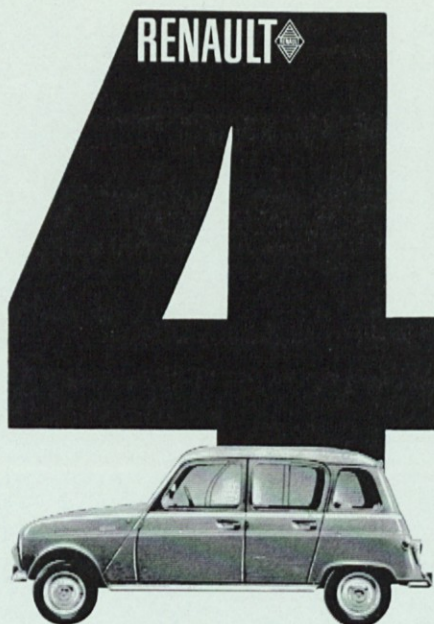
Odpri sem preparatorsko delavnico v Tolminu, Rutarjeva ul. 1. Za naročila se priporočam. Boris Komac.

Prodajam češko malokalibrsko puško Brno 2 (malo rabljeno) in lovsko puško — kombinirane cevi 8 × 58/16 z menjalnimi cevmi 16 × 16. Ugodna cena! Jože Golnik, Vransko.

Prodajam lovsko repetirko 7 × 64 s strelnim daljnogledom. Virnik, Slap 26, p. Tržič.

Prodajam vse številke LOVCA od 1950 do vkl. 1968. Anton Pulitika, Bled, Žeška 21.

Prodajam odlično ohranjen flobert, SSSR, 5,6 mm, s strelnim daljnogledom, po ugodni ceni. Maks Polanc, Sevnica, Kolodvorska 7.

Renault 4 vozilo brez primere

4 sinhronizirane brzine
5 vrat in nenavadno varčen
Renaultov motor
5,5 litrov na 100 km

Cena: luxe 931.73 USA \$
in 9.675,00 din

export 1037.06 USA \$
in 10.630,00 din

cosmos

inozemski zastopstva

Ljubljana, Celovška 32,
telefon: 313-141 in 51-455

Mednarodna razstava turizma v Zagrebu (Lovski turizem — osrednje zanimanje)

Zagrebski velesejem organizira Mednarodno razstavo turizma, gostinstva in trgovine »TU-EX«. Ta prvi specifični pregled v Jugoslaviji bo na prostoru Sejma od 19. do 27. aprila 1969.

Veliko število inozemskih tvrdk kakor tudi naših znanih podjetij je prijavilo svojo udeležbo na tej atraktivni mednarodni prireditvi, ki jo Zagrebski velesejem uvaja v koledar svojih bodočih stalnih manifestacij. Na velesejmu bodo prikazani najnovejši dosežki sodobne opreme v turizmu, gostinstvu in trgovini. Glavna pozornost bo posvečena lovu in ribolovu ter njuni opremi. Naše lovske in ribiške organizacije bodo pokazale svoje možnosti, ki jih lahko nudijo lovskim in ribiškim turistom (zlasti trofeje). Posebno bo zanimiva oprema za lovske domove in kočice, kakor tudi najnovejši dosežki v izdelavi orožja in municije domačih in tujih tovarn.

Namen te prireditve je propaganda turizma doma in v inozemstvu ter da spodbudi ljudi za to dejavnost, ki omogoča delovnemu človeku, da čim ugodneje izkoristi svoj prosti čas.

Ta prireditev bo vsekakor prispevala k razvoju turizma, gostinstva in trgovine ter športa nasploh, predvsem pa lovstva.

HOTEL SLON

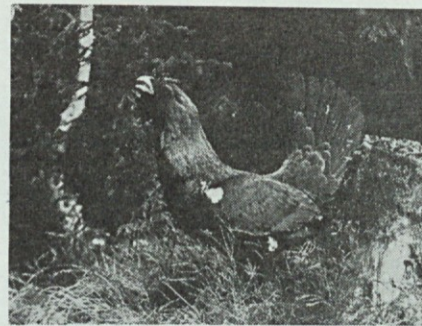
LJUBLJANA
TITOVA 10

Hotel A kategorije z modernim komfortom v strogem centru mesta. Klasična restavracija s prvorazredno mednarodno kuhinjo. Narodna restavracija »Klet Slon« s tipično dekoracijo, s slovenskimi in jugoslovanskimi specialitetami. Nočni bar z mednarodnim artistskim programom. Kavarna z godbo, odlična slaščičarna, senčnat vrt. Bistró Slon z delikateso, ekspresom in snack barom. Bridge room in bridge klub. Trgovina s spominki. Lepo urejeni klubski prostori in banketna dvorana za konference, sprejeme, slavnostna kosila, cocktail parties in razne prireditve. Menjalnica v hotelu. Sedež Sekcije barmanov Jugoslavije. Uslužbenci hotela govorijo mnogo tujih jezikov.

Kolektiv hotela Slon

Foto Mitja Mikec: Petelin kleplje. Klepanje je prvi del njegovega speva. Sledi mu glavni udarec, nato brušenje ali škripanje. Brušenje je vrhunec petelinove pesmi. V ljubezenski zamaknjenosti je tedaj gluh za vse, kar se dogaja okrog njega. Zato lovec naskakuje in strelja divjega petelina med brušenjem.

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije LII. letnik št. 1 april - mali traven 1969

Vsebina

Stane Dolanc —	Načelno o bodoči ureditvi lovstva v Sloveniji	2
Rado Pehaček	Sodelovanje lovstva s kmetijstvom	4
Ing. agr. Alojz Černe	Še enkrat rdeče pike	7
Mirko Lampreht		
André Harmand —	Divji petelin med petjem	11
Vinko Markelj	Blažev Martin — I.	13
Peter Dobrila	Umrja je pomlad	15
Saša Škufca	Potrditev obračunov LZS za 1967—68 in proračun za 1969—70	15
Francè Cvenkel	O izidu ankete	17
Po lovskem svetu:	Rjavi medved v ZSSR — Dr. N. Verešagin — prevedel Nikolaj Tarasov (Iz »Ohote«)	20
Franc Svetec	Kljunači	22
Lovski optrnik:	Še o prepovedi cianovodika — Slavko Kovač	23
	Kje je lovska pravičnost! — Milan Golob	23
	Več skrbi za neoporečnost orožja — Anton Kranjc	24
Vprašanja — odgovori:	Trgovska marža pri čeških bokaricah — Ljuban Zadnik	26
	Strel s kroglo in trofeja — Jože Kuntarič	26
Fotoamater:	Spoštovano uredništvo! — Franci Strlè	27
Mladi pišejo		27
Lovska organizacija:	Tečaj za lovske čuvaje — Francè Cvenkel	28
	Poboljšajmo se!	28
Jubilanti		29
Umrli		29
Lovska kinologija:	Nekaj podatkov o mednarodni razstavi psos v Ljubljani — Francè Cvenkel	30
Šaljive		32

»LOVCA« izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9. Izdajateljski svet sestavljajo: Rastko Bradašnja, predsednik, Francè Cvenkel, odgovorni urednik, Rado Cenčič, Janez Čop, Vladimir Pleničar, dipl. ing. Mirko Sušteršič, prof. dr. Stane Valentinčič. — Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu »Lovca« Ljubljana, Župančičeva 9, poštni predal 505, telefon 21-245. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za »Lovca«, je po članu 35 din. Za člane družin, ki niso včlanjene v področne zveze, in za člane družin, katerih področna zveza ni član LZS, je letna naročnina 40 din; za inozemstvo 60 din; posamezna številka 3,50 din. — Cene malim oglašom za člane lov. organizacij, povezanih v LZ in LZS: do 15 besed 3 din, od 15 do 25 besed 4 din, od 25 do 35 besed 5 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. — Žiro račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. — Tiskala in klišee izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Načelno o bodoči ureditvi lovstva v Sloveniji

Na Lovski zvezi Slovenije že dalj časa razpravljamo o nujnosti novih principov urejevanja lovstva v Sloveniji in Jugoslaviji, o čemer je bila naša lovska javnost že obveščena, še posebno s člankom »Lovska zveza Jugoslavije in splošni zakon o lovstvu«, Lovec št. 12/69. O teh problemih je izvršni odbor LZS organiziral tudi več razgovorov s predstavniki Izvršnega sveta SRS in Skupščine SRS. Ti problemi pa so bili tudi osrednja točka dnevnega reda zadnje seje upravnega odbora LZS, 22. II. 1969. Le-ta je sprejel sklep, da do sedaj izkristalizirane dileme in stališča posreduje slovenskim lovcem in vsej slovenski javnosti.

V vseh dosedanjih razpravah je bilo iznešeno enotno stališče glede tega, da je lovstvo eno od tistih področij našega družbenega življenja, za katero mora imeti vse pristojnosti (organizacija, politika, strokovnost, gospodarjenje itd.) v svojih rokah republika kot tista družbeno politična skupnost, ki je ne samo dolžna, ampak tudi edina sposobna to področje v skladu s svojimi gospodarskimi, geografskimi, kulturnimi in ne nazadnje nacionalnimi interesi urejevati tako, da postane lovstvo eden od važnih dejavnikov družbenega življenja. Zato je nemogoče trpeti in dovoliti, da bi se ta problematika urejevala na nivoju federacije z nekimi povprečji, splošnimi izhodišči in kompromisi, ki so se tudi na mnogih drugih področjih pokazali kot nezadovoljivi. Tak primer je z dosedanjim temeljnim zakonom o lovstvu, ki je preživel, in ga je zato nujno treba spremeniti. Sprememba mora iti predvsem v to smer, da postane ta zakon splošni zakon o lovstvu, ker bo na ta način vsaka republika imela možnost, da v skladu s svojimi pogoji, sposobnostmi in konceptom razvoja to področje samostojno uredi. Po naši ustavi ima splošni zakon tak značaj, da regulira le najbolj splošna

skupna normativna izhodišča, republike pa na njegovem temelju samostojno regulirajo vse drugo. Če torej SR Slovenija sama urejuje lovstvo, so istega mnenja vsi, ki vsaj nekoliko poznajo lovstvo, da je osnovno izhodišče lovstva v njegovi enotnosti. Ta enotnost ima svoj:

- a) geopolitični,
- b) lovskogospodarski,
- c) strokovni in
- č) organizacijski — značaj.

Nemogoče si je zamisliti razdrobljeno, neenotno in strokovno ter organizacijsko nepovezano lovstvo. S tem so že zdavnaj razčistile vse urejene in civilizirane družbe.

Pri tem moramo izhajati iz dejstva, da divjad ni samo okras prirode, niti ne samo blago za gospodarjenje, temveč da je sestavni del življenja človeka, ki tudi skozi svoj odnos do nje kaže svojo humanost, družba kot celota pa svojo doseženo raven civilizacije in kulture.

Zato mora našeta izhodišča upoštevati vsakdo, ki se hoče ukvarjati z lovstvom, pa naj bo lovec-amater-športnik, lovec-profesionalist, lovec-gospodarstvenik-komercialist, lovec-znanstvenik ali kdorkoli drug.

Ta problem se kaže v dejstvu, da danes poznamo v Sloveniji že več kvalitet ukvarjanja z lovom (od lovskih družin do gojitvenih lovišč, komercialnih podjetij in zavodov).

Lovska zveza Slovenije združuje veliko večino organizacij, ki se ukvarjajo z lovstvom, vendar ne vseh. Ni problem v številu članov LZS, problemi izhajajo iz že napisanega. Nujnost enotne lovske politike nas navaja k izhodišču, da morajo vse organizacije, ki se z lovstvom ukvarjajo iz tega ali onega razloga, imeti skupna osnovna izhodišča lovske politike, skupen koncept razvoja, skupna izhodišča gospodarjenja, morajo izpolnjevati določene pogoje in obveznosti in strokovni usposoblje-

nosti ter morajo sprejeti določena načela lovske etike.

Vse to pa nas navaja k temu, da je za izvrševanje takšnega kompleksa nalog nujna obvezna in enotna organizacija lovstva, pa naj bo to LZS ali karkoli drugega. Če pa gledamo in razumemo naš samoupravni družbeni razvoj, tradicije LZS in rezultate njenega dosedanjega dela, potem je logično, da je ta organizacija lahko le Lovska zveza Slovenije, ki je že do sedaj v bistvu organizacija, ki združuje na samoupravnih osnovah 13 500 slovenskih lovcev v 408 družinah in 8 zavodih oz. gojitvenih loviščih. Že do sedaj to ni bila zgolj družbena organizacija — zveza »športnih« družtev, ampak je pri njenem delu igrala veliko vlogo strokovnost, v zadnjih letih pa tudi ekonomska dejavnost. Gre vsekakor za specifično organizacijo, ki združuje v sebi društveno, strokovno in gospodarsko dejavnost. Vse bolj mora ta organizacija krepiti strokovno delovanje, v okvirih sposobnosti in zmožnosti pa tudi gospodarsko delovanje, ker bo samo s tem lahko ostala tudi še športno rekreativna organizacija.

Lovskim družinam in drugim organizacijam, ki se ukvarjajo z lovstvom, so dana v upravljanje lovišča od družbe. Divjad je torej družbena lastnina.

Materialna osnova gospodarjenja z lovišči je torej primarna v staležu divjadi, ki ga je lovska organizacija dobila v upravljanje.

To primarno materialno osnovo so brez dvoma z dodatnimi vlaganji (doseljevanje divjadi, krmljenje, urejevanje lovišč, ustvarjanje boljših pogojev za razvoj divjadi itd.) in gojitvijo povečevale in oplojevale s svojim delom lovske organizacije. Vendar pa družba od vrednosti (lovišče — stalež divjadi), ki je bila dana v upravljanje lovski organizaciji, ne zahteva ničesar. Na noben način lovska organizacija ne plačuje družbi (ne

Foto ing. I. Kalan: V Julijani — Trenta

vrača) vrednosti, ki jo je dobila. To je z ene strani normalno, saj ne gre lovske organizacije izenačevati z drugimi gospodarskimi organizacijami, ki od amortizacije do raznih davščin družbi praktično vračajo vrednost sredstev, ki so jim dana v upravljanje. Družba se je na področju lovstva temu in takšnemu načinu vračanja zavestno odrekla. Vendar pa to ne pomeni, da je tudi zavestno želela ostvariti na področju lovstva kakršenkoli privatnolastniški odnos. Z ozirom na specifičnost in pomen lovstva je družba upravičena in mora zahtevati od lovskih organizacij, da se dohodki, ki nastajajo pri izvajanju lova, vračajo nazaj v lovišče, ali še bolje rečeno, služijo razvoju lovstva v okviru Slovenije. Kakšen bo del, ki ga bo organizacija vrnila neposredno v svoja lovišča in kakšen bo tisti, ki ga vlaga v splošni razvoj lovstva v Sloveniji in s tem posredno zopet tudi v svoje lovišče, je stvar dogovora v lovski organizaciji in dogovora le-te z družbo. Lovci,

družine, zavodi itd. pa lahko privzajajo za sebe le tisti del dohodkov, ki je ustvarjen z njihovim delom, njihovimi dodatnimi investicijami, vlaganji itd. Izračun takšnih odnosov ne bo težak, saj imamo izvršeno bonitiranje, ki je bilo sprejeto od vseh organizacij kot osnova za gospodarjenje. Že do sedaj se je izkristaliziralo stališče, da bi morale lovske organizacije na temelju bonitiranja zbirati sredstva (o višini je potreben dogovor) v skupne sklade, ki bi služili za:

- plačilo škode,
- preprečevanje epidemij med divjadjo in odstranjevanje škode, povzročene z elementarnimi nesrečami,
- znanstveno raziskovalno dejavnost na področju lovstva.

Za razliko od obračunavanja zgornjih skupnih potreb pa bi za osnovo obračunavanja za gojitveni sklad, za naseljevanje novih vrst divjadi, za vzdrževanje rezervatov in podobno služil finančni efekt lovskih organizacij. Na ta način

bi bil zajet tudi tisti del sredstev lovske organizacije, ki ga zaradi posebnih naravnih pogojev, večjih možnosti za lovski turizem itd. ustvarjajo naše lovske organizacije. To je seveda edino pravično. Takoj bi radi povedali, da je bilo v dosedanjih razpravah izraženo mnenje, da mora ostati lovskim organizacijam vsako leto najmanj 80 % dohodka, s katerim naj bi razpolagale organizacije svobodno. Sprejeto pa je tudi stališče, da s temi sredstvi, ki jih lovci zberejo, razpolagajo in upravljajo lovci sami. Gre za njihov samoupravni dogovor, kje naj bodo sredstva, kako naj se uporabljajo in kdo naj jih upravlja. Družba bi si preko svojih zastopnikov zagotovila le določeno kontrolo.

Prav tako je jasno, da je za naseljevanje novih vrst divjadi, gojitev in razvoj rezervatov zainteresirana tudi družba, in da bo morala del sredstev za te namene prispevati tudi ona, o čemer se že vodijo razgovori.

Foto J. Orehek

Posebno mesto v dosedanjih razpravah je bilo namenjeno polozaju, nalogam in vlogi gojitvenih lovišč. Vsi smo enotni, da so zavodi za gojitev divjadi za razvoj lovstva pomembni in potrebni. Nihče ne zanika določenih rezultatov teh zavodov, in nihče tudi ne krivi kolektivov teh zavodov za stanje, v katerem so se ti zavodi danes znašli, ko v mnogem več ne izpolnjujejo tistih nalog, zaradi katerih so bili ustanovljeni. Mnoge okoliščine zadnjih let so kolektive teh zavodov prisilile, da morajo za svoje preživljanje dati celokupen odstrel inozemskega turizmu. Vendar, v novi lovski organizaciji je nujno ubrati pot razčiščevanja statusa teh lovišč in najti za vsako od njih način, kako tem loviščem vrniti tisti značaj in vlogo, da bi dejansko lahko izvr-

ševala naloge za razvoj in v korist celokupnega slovenskega lovstva. To bo tudi lahko edino merilo za odnos lovstva Slovenije do teh zavodov.

Za danes smo odprli le nekatera od vprašanj, ki so se v dosedanjih razpravah pojavila. Že samo ta pa so po našem mnenju tako pomembna, da je od njih odvisen nadaljnji razvoj slovenskega lovstva. Vsi tisti, ki se zavzemamo za resničen progres v slovenskem lovstvu, se moramo zavedati, da je v takem pojmovanju lovstva edini izhod in istočasno odgovor tistim, ki se zavzemajo ali za poddržavljenje lovstva, ali pa za njegovo popolno komercializacijo. Zavedajmo pa se tudi, da bi le-to

vodilo ne samo k razpadanju naše organizacije, temveč tudi h gotovemu in stalnemu zniževanju staleža divjadi, in v skrajni posledici k njenemu izumiranju. Če v dobi jekla, atoma in avtomatov ne bo treznega, zavestnega in življenjskega odnosa človeka do vseh področij družbenega življenja, pa tudi do tega dela prirode — do divjadi, bo tudi človek sam prav kmalu postal le še komercialna številka. Pozivamo vse lovce in organizacije, vse tiste, ki so za to problematiko zainteresirani, da se vključijo v to razpravo in prispevajo k razrešitvi teh problemov. V naslednjih številkah Lovca bomo objavili še nadaljnja vprašanja in probleme iz te razprave.

Ing. agr. Alojz Černe,

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije — odsek za lovstvo

Sodelovanje lovstva s kmetijstvom

Kmetijstvo in divjad

Ko se je nomad — pastir — pri nas za stalno naselil in pričel obdelovati zemljo, je s tem prvič posegel v naravni biotop divjadi. Sprva nekaj obdelanega sveta divjadi ni dosti motilo. Z množenjem človeštva in naraščanjem potreb po hrani pa se je življenjski prostor divjadi vse bolj ožil.

Spočetka je človek gospodaril z zemljo zelo enostavno. Zemljo si je pridobival s požiganjem gozdov in stepskih področij. Izrojeno zemljo pa je puščal, da se je ponovno zarasla v gozd. Na polju je sejal le žito: proso in pšenico enozrnico. Poljedelstvo se je širilo predvsem v ravninske predele, kjer so bili dobri pogoji za setev.

S tem, ko je človek krčil gozdove, je po eni strani zmanjševal življenjski prostor veliki divjadi, po

drugi strani pa je ustvaril zelo ugodne pogoje za razširitev male divjadi. Žitno gospodarstvo, ki se je vleklo še skozi ves srednji vek, pomeni idealne pogoje za razširitev male divjadi. Mala divjad je stepska divjad, človek ji je s setvijo žita razširil in izboljšal pogoje. Ustvaril je kulturno stepto. Zlasti sta se naglo širila jerebica in poljski zajec. Da se ni razširil tudi fazan, so vzrok hude zime in roparice, ki jih je bilo tedaj še zelo veliko. Do konca srednjega veka so se meje med poljedelskimi in gozdnimi površinami precej ustalile, s tem pa tudi meje za veliko in malo divjad. V kmetijstvu ni bilo velikih sprememb. Tudi razvoj živinoreje, setev krmnih in industrijskih rastlin ni dosti menjal načina gospodarjenja z zemljo. Z razvojem živinoreje se je delno le skrčil življenjski pro-

stor velike divjadi, ker je začel kmet naseljevati tudi hribska področja.

Razvoj kmetijstva je imel do začetka pa do druge svetovne vojne za divjad dvojni pomen. Po eni strani se je stalno krčil življenjski prostor veliki divjadi, nekatere živalske vrste so zaradi tega tudi izginile, po drugi strani pa pomeni obdelovanje polja razširitev in izboljšanje pogojev za malo divjad. Bolj ko je bila neka pokrajina poljedelska, bolj je bila razširjena mala divjad.

Naglo poslabšanje pogojev mali divjadi zaradi razvoja kmetijstva pomeni šele razdobje zadnjih 20 let. Medtem ko ves srednji vek in vse do 2. svetovne vojne ni bilo bistvenih sprememb v pridelovanju kmetijskih rastlin, pa so moderni kmetijski stroji in nova dognanja kmetijske znanosti v razmeroma kratkem času povzročili velike spremembe v načinu pridelovanja kmetijskih rastlin. Sporedno z uvajanjem strojev in novih tehnologij v kmetijstvo so se začeli slabšati pogoji za malo divjad.

Zakaj je stalež male divjadi z uvedbo mehanizacije upadel, je znano:

1. Stroji imajo veliko delovno zmogljivost. Njihova hitrost in delovna širina zahtevata večje njivske površine. Drobne njivice in med njimi številne grmovne žive meje, gozdiče in gozdove so spremenili v velike njivske komplekse. Mala divjad je s tem izgubila kritje in življenjski prostor. Veliki njivski kompleksi pod eno samo kmetijsko rastlino so za divjad škodljivi, ker te površine naenkrat kosijo, žanjeno ali orjejo.
2. Stroji sami uničujejo divjad, njihova gnezda in legla. Zlasti uničujejo divjad kosilni in žetveni stroji.

3. Zgodnje košnje. Malo divjad v sedanjem času najbolj prizadenejo zgodnje košnje travnikov. Čas

košnje se je premaknil za cel mesec naprej, to je v čas, ko gnezdi pernata divjad.

4. Preusmeritev poljedelstva v živinorejo. S preusmeritvijo poljedelstva v živinorejo so pričeli kmetovalci sejati skoraj izključno samo krmne rastline. Te spomladi hitro odženejo in so privlačne za gnezdenje poljske perjadi, vendar pa jih kose v času gnezdenja, zato večina gnezd na njivah s krmnimi rastlinami propade.

5. Uporaba kemičnih sredstev za zatiranje škodljivcev. Zaradi intenzivnega pridelovanja so se pričeli pojavljati škodljivci na kmetijskih rastlinah v prerezmnostvah ali gradacijah. Za zatiranje teh ni bilo dovolj naravnih bioloških uničevalcev, zato so začeli kmetovalci uporabljati kemična sredstva za zatiranje škodljivega mrčesa. Uporaba kemičnih sredstev pa ima to slabo stran, da z njimi uničimo tudi naravne uničevalce škodljivih žuželk. Največ izgub s tem utrpi jerebica kot naj-

večji naravni uničevalec škodljivcev na polju. Slaba stran kemičnih sredstev je tudi v tem, da postanejo škodljivci na sredstva sčasoma odporni in so zato potrebna nova, vedno bolj strupena sredstva za njihovo zatiranje.

6. Preusmerjanje kmetijstva v plantažni način pridelovanja hmelja, sadja in drugih kmetijskih rastlin. Veliko življenjskega prostora je izgubila mala divjad z ureditvijo modernih hmeljišč, sadovnjakov, vinogradov in tudi z ureditvijo velikih pašnih površin. Divjad je iz teh površin izrinjena, ali pa ima le še slabe pogoje za uspevanje.

Poleg neugodnega vpliva intenzivnega kmetijstva na malo divjad ne smemo pozabiti, da jemljejo divjadi življenjski prostor ali pa ga ji slabšajo: naraščajoči promet, gradnja industrijskih objektov, neenačrtna gradnje stanovanjskih hiš in drugih objektov. Tudi klimatske razmere so v zadnjih nekaj letih neugodno vplivale na stalež divjadi.

Foto J. Čop: Velike njivske površine — odtegnjen življenjski prostor mali divjadi

Foto J. Petak: Jerebice, največji naravni uničevalec poljskih škodljivcev

Zavoljo vseh teh sprememb, v glavnem kmetijskega značaja, se je mala divjad znašla v zelo težkih življenjskih pogojih. Posledice so bile hitre. Stalež male divjadi je upadel sunkovito. Divjad se novim spremembam v kmetijstvu ni mogla tako hitro prilagoditi. Spočetka je izgledalo, da bo mala divjad povsem izginila z naših polj. Zlasti v predelih, kjer so se širila družbena posestva, je bilo stanje zelo zaskrbljujoče. Lovci so bili nemočni proti spremembam, ki so zniževale stalež male divjadi. Vendar puške niso vrgli v koruzo. Prve izgube na staležu jerebic in zajca so nadomestili z intenzivno gojitvijo fazana. S prepovedjo lova na jerebice in delno zajca za več let in s številnimi gojitvenimi ukrepi pa jim je uspelo obdržati to divjad pri sicer skromnem staležu, ki se pa iz leta v leto popravlja. K izboljšanju pogojev za večji stalež jerebice sodi tudi nara-

ščajoča potreba po žitu. Kmetovalci so pričeli sejati spet čedalje več žita in s tem se pogoji, zlasti za jerebico bistveno izboljšujejo. Širjenje družbenih posestev in združevanje zemljišč je zastalo. To pa ne pomeni, da se bodo tudi slabi pogoji za divjad izboljšali sami po sebi. Nasprotno lahko pričakujemo, da se bodo s še intenzivnejšo obdelavo teh površin pogoji za divjad še nadalje poslabševali. Po drugi strani opazamo lahko tudi nagel razvoj zasebnih kmetov, ki se vse bolj mehanizirajo in gospodarijo po sodobnih načelih. Tudi kmetje so pričeli obdelovati zemljo s traktorji in modernimi kmetijskimi stroji. Težiti so začeli k povečanju ornih površin. To pa gre spet na račun krčenja raznih poljskih grmišč in živih meja. Bati se je, da bo na polju izginilo še tisto malo kritja za jerebice in zajca. Poleg tega uporabljajo kmetje vse več kemičnih sredstev za zatiranje

škodljivcev in plevela, sejejo več krmnih rastlin in travo bolj zgozdaj kose. Nekateri se preusmerjajo tudi v sadjarstvo, vinogradništvo ali pašništvo. Da se vse to slabo odraža na pogojih za malo divjad, vidimo že danes. Tudi tam, kjer ni družbenih posestev, je stalež male divjadi upadel; največ zaradi zgodnjih košenj in krčenja raznih grmišč.

Življenjski prostor se divjadi torej še nadalje slabša. Še naprej bosta najbolj prizadeta jerebica in tudi zajec. Stalež fazana je celo v porastu, kar pa je največ zasluga umetne vzreje. Stalež fazanov v loviških lovskih družin cenimo na okoli 60 000 kljunov. Letno pa izpustimo v lovišča 30 000 fazanov. Z naravnim prirastkom se torej ne moremo pohvaliti. Tudi fazan ne more izpolniti tistega prostora, kot ga lahko jerebica. Fazan je remizna divjad. Divjad obrobja gozdov in remiz. Jerebica pa je divjad odprtih polj. Lastnosti jerebice, da živi vse leto na polju in da lahko naseljuje celoten kmetijski prostor, fazan ne more nadomestiti. Prav je, da fazana intenzivno gojimo in s tem ustvarjamo pogoje za lov. Treba pa bo še z učinkovitejšimi ukrepi reševati stalež jerebic. Pri nas je tudi že osvojena umetna vzreja jerebic. Z doseljevanjem teh bi prav gotovo zvišali tudi stalež jerebic. Cena umetno vzrejenih jerebic je precej visoka, (3 do 5000 S din, iz uvoza 8 USA \$), kar pa ni vzrok v stroških vzreje, pač pa v povpraševanju in v tem, da je umetna vzreja jerebic še v razvoju in zato premajhna. Vzrejena jerebica ne bi smela biti dražja od fazana. Osnova povečanja staleža male divjadi pa ne more biti samo v umetni vzreji in drugih gojitvenih ukrepih, ki jih izvajajo lovci, ampak predvsem v izboljšanju lovišča. Lovci brez dvoma veliko store za divjad, z zimskim krmljenjem, s prezimovanjem, z reševanjem

gnezd pred košnjo in z zatiranjem roparic, ne morejo pa preprečiti izgub, ki so kmetijskega značaja in dvigniti staleža, če v lovišču ni ustreznih zaklonišč za divjad. Ker lovcem le s težavo uspe tu in tam

izboljšati lovišče z ureditvijo remiz, bi morali prav pri tem vprašanju preiti k sodelovanju s kmetovalci, ki imajo od poljske perjadi lahko tudi koristi.

(Pride konec)

Mirko Lampreht

Še enkrat rdeče pike

Ko sem v četrti številki »Lovca« 1967 na koncu članka »Rdeče pike« vabil lovce k večjemu sodelovanju in razmišljanju o gojitvi in odstrelu gamsov, si še zdaleč nisem predstavljal, da bo odziv tolikšen. Od takrat skoraj ni bilo številke »Lovca«, v kateri ne bi bil obravnavan ta problem. Kar devet avtorjev je podalo svoja mišljenja in pripombe.

Kakor sem po eni strani zadovoljen z odzivom, sem pa po drugi tudi precej razočaran. Na odgovor sem s svojimi predlogi naletel prav pri lovcih, od katerih sem to najmanj pričakoval. Poskušal bom čimbolj objektivno prikazati stvari, ki me pri tem motijo.

Nikakor se povsem ne morem strinjati z izvajanjem M. Keliha. Dodajanje njegovih misli ni stvarno in dobronamerno. Njegove besede, kot npr. »vztrajam pri svojih izvajanjih, smelo trdim ali pa o tem razpravljati nima več smisla« po mojem mišljenju niso primerne za v naše glasilo.

V enem članku ima na muhi ing. Dečka, v drugem mojega očeta. Pri tem spreminja stvari, ki jih je v prvem članku napisal. Menim, da je ing. Dečko napisal preprosto in vsakemu lovcu razumljivo, kakšen naj bi bil pravičen odstrel za kakovosten stalež gamsov.

Med drugim M. K. piše: »Da bo prirastek gamsov zadovoljiv in tudi kakovosten, moramo sprejeti

načelo, da za pleme sposobnih koza ne streljamo, še manj, da bi jih planirali za odstrel.« Če bi bil napisal »za pleme primernih koza ne streljamo«, bi se to čisto drugače razumelo in ujemalo s prirastkom, ki ga navaja.

Ta bi bil vsekakor zadovoljiv, a nikakor ne glede kakovosti. Taka načela niso več sodobna in se z gojitvenimi načeli ne ujemajo, ker bi se že itak slabo spolno razmerje še poslabšalo in oddaljilo od naravnega spolnega razmerja. S takimi načeli gojitve bi dosegli kvečjemu večji stalež, neodporen in podvržen raznim boleznim. Kar pogledamo kroniko o gamsjih garjah ali slepoti, kje se je ta največkrat pojavljala. Prav tam, kjer so preveč ščitili koze in stremeli za čimvečjim staležem, so le-tega potem do 60 %, pa tudi do 80 %, pobrale bolezni in zime.

Mnogi lovski strokovnjaki so že zdavnaj spoznali, da pri jelenjadi in srnjadi spolno razmerje 1 : 1 ni samo najbolj zdravo, temveč da daje tudi boljše trofeje. Zato se tudi sprašujejo, zakaj naj bi bilo to drugače pri gamsih. Starejši pisci so seveda drugačnega mnenja, npr. Hauber je priporočal spolno razmerje 2 : 3, Fuschlberger 1 : 2, Greiss pa je pisal v katalogu Münchenske razstave celo o 1 : 3. Novejši pisci, npr. U. Gruschwitz in dr. W. Knaus, pa zastopajo stališče, da ne bi smelo biti

znatnega odstopanja od 1 : 1. Edino, kar daje opravičilo za kakšno kozo več, je v morebitnih ekstremnih zimah, da se stalež prej opomore.

U. Gruschwitz navaja primer iz lovišča s prekomernim številom koz, da je bila poprečna odstrelna starost kozlov komaj 5,7 let, medtem ko je bila v lovišču s približnim spolnim razmerjem (1 : 1,5) kar 8 let. Med spolnim razmerjem in poprečno odstrelno starostjo kozlov je namreč nekaka zakonita odvisnost. To seveda v loviščih, kjer je boniteta že dosežena in se ves prirastek, manj izgube, odstrel, oziroma kjer se ves prirastek uskladi z odstrelom in izgubami. Jasno nam mora namreč biti, čim bolj ko se oddaljujemo od naravnega spolnega razmerja, tem manj možnosti imamo za streljanje res dozorelih kozlov. Čim više pa si postavljamo starostno mejo, tem radikalneje moramo posegati med mlade in najmlajše.

Mnenje torej, da je koze treba čim bolj zaščititi, da bi lahko tem bolj

Foto R. Vončina:
Kozel iz lovišča LD Pogorevc, star 17 let

Foto V. Dvoršek: V Logarski dolini

odstreljevali kozle, ni le docela napčno, temveč se to samo izključuje, kakor se izključuje tudi mnenje, da med nelovnimi pod pet let starimi nimamo kaj iskati, da bi dosegli čimveč in čim višje starostne razrede.

Pri vsem tem ne smemo pozabiti na zmogljivost lovišča. Ta nam mora biti osnova za vsako ukrepanje tako pri planiranju kakor pri odstrelu. Zmogljivost lovišča pa bi se vsekakor morala ravnati po možnosti zimske prehrane div-

jadi. V marsikaterem lovišču si morajo namreč gamsi deliti pozimi hrano s srnjadjo, ponekod tudi z jelenjadjo. Fuschlberger navaja 5 do 6 gamsov na 100 ha kot normalno, največ dopustnih pa 8 živali na 100 ha. S tem se strinja tudi večina drugih piscev.

Nobenih dokazov ni, da v hudih zimah pogine več koz kakor kozlov, mogoče je celo obratno. Dognано pa je, da se gamsi poležejo v razmerju 1:1, zato tudi ni nobenih razlogov, da ne bi koz pla-

nirali za odstrel; nasprotno, to je celo nujno. Seveda pa je treba pri kozah še skrbneje izbirati.

M. K. omenja razmere na Tirolskem in pravi med drugim, da je »vse drugo v skladu z njegovimi trditvami«. Jaz pa sem šel pogledat k sosedom na Avstrijsko Koroško, kjer v vseh gamskih loviščih odstreljujejo 20—25 %. Npr. v lovišču s staležem 68 gamsov odstrelje 16 kosov, od tega 11 koz in le 5 kozlov. To so pojasnjevali z nujnostjo za uskladitev spolnega razmerja. Njihov stvarni stalež pa je prej večji kakor napovedani, zato je tudi možen tako velik odstotek odstrela. Pri nas je v nekaterih loviščih prav obratno. Zato je poprečne odstrela v Sloveniji tako majhno. Zvedel sem tudi, da so lansko zimo po prsku našli tri gamse-kozle poginule od izčrpanosti.

Na Gornjem Štajerskem so se npr. združili razni lastniki, najemniki in podnajemniki lovišč na površini okrog 20 000 ha zaradi gojitve gamsov, a nikakor zaradi povečanja staleža, česar se celo boje. Njihov namen je le izboljšati trofejno in telesno moč gamsov, kar so tudi dosegli. Tudi tam so intenzivno odstreljevali kozе, vse do meje plana.

Kaj k temu reče M. K., ki pravi, da koz ne bi dajali v odstrelni plan? Delna zaščita koz bi prišla v poštev le tam, kjer so idealni pogoji za gamse in bi se lahko stalež brez škode povečal. Kjer pa je stalež normalen, je treba odstreljevati tudi kozе. Svoj čas, ko niso odstreljevali koz, so poginjali kozli zaradi izčrpanosti.

Iz tega bi sklepali, da so zaščite bolj potrebni kozli in to ne samo II a, temveč tudi I a kozli, če hočemo imeti v lovišču zdravo in krepko divjad in ne nazadnje tudi močnejše trofeje.

Glede piramid bi omenil, da so v bistvu izreden pripomoček za pregled ugotovljenega staleža in seveda nadalje za ugotavljanje

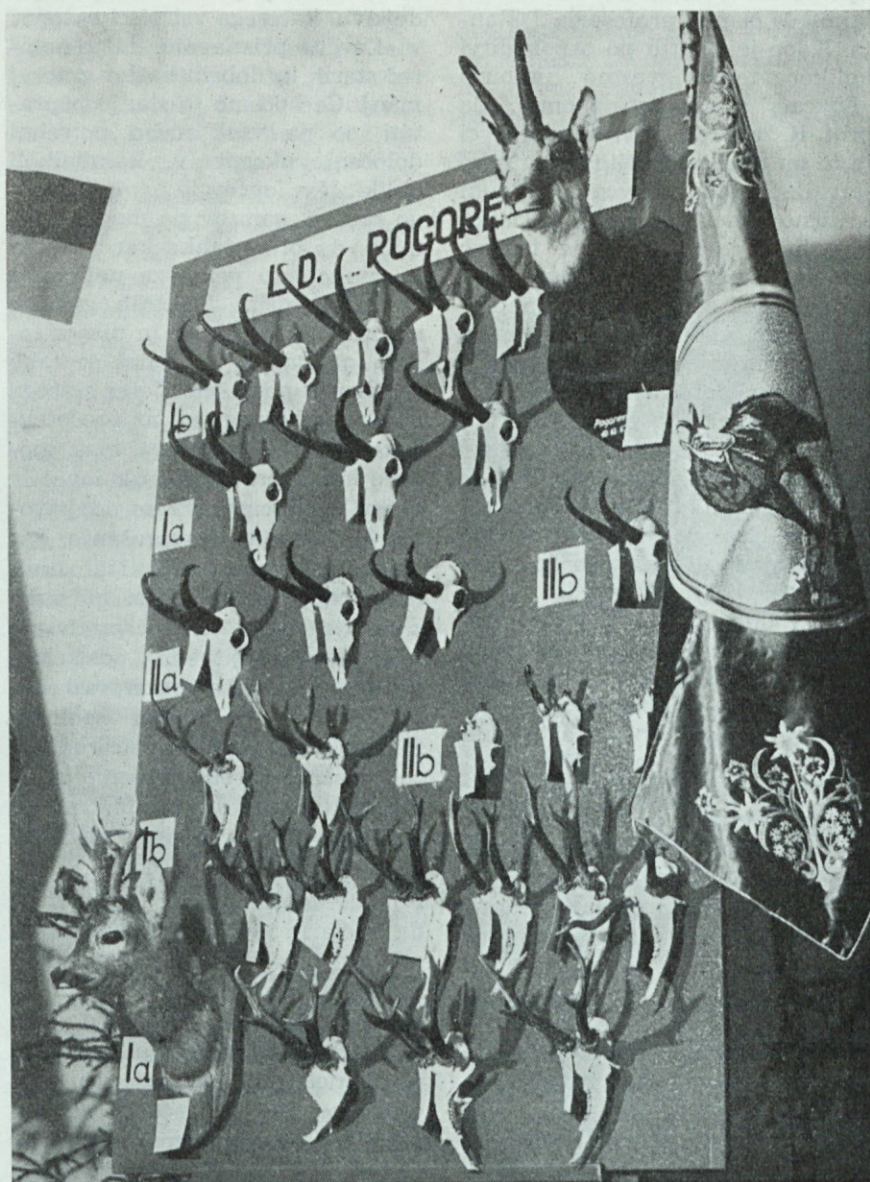
možnega odstrela. Postavljene pa morajo biti seveda po stvarnem staležu in spolnem razmerju. Vsak lovec, ki so mu gamsi pri srcu in pozna lovišče, stalež in kolikor toliko spolno razmerje, si končno lahko sam nariše piramido. Pri piramidi, postavljeni v spolnem razmerju 1 : 1, bo videl, da bi lahko odstrelili nekaj kozlov nad 5 let starosti. Pri spolnem razmerju 1 : 2 pa bo videl, kako občutno se mora to število znižati, če hočemo, da nam kak kozel še ostane za prihodnje leto. Nikakor in v nobenem primeru pa ne more odstrel lovni nad pet let starih kozlov znašati 90 %, kakor navaja M. K. Sicer pa je še vedno vprašanje, ali so gamsi s petimi leti že res tudi lovni. Na Gornjem Koroškem štejejo za lovne kozle šele nad 8 let stare. Če pa si bo moral kdo narisati piramido ob spolnem razmerju 1 : 3 (in takih lovišč je tudi nekaj), bo videl, kako nizka postane piramida na strani kozlov. Marsikdo si namreč sploh ne more predstavljati, kako to izgleda. Vzemimo za primer stalež 100 gamsov pri tem razmerju. Na osnovnico, ki predstavlja kozličje in ki jih je na obeh straneh enako, vgradimo potem na eni 25 živali, na drugi pa 75, in videli bomo porazno sliko, ki bi dala misliti še tako trdovratnemu zagovorniku koza.

Še nekaj me je pri izvajanjih M. K. moti. Na več mestih omenja, da je to in ono znano iz tuje literature, da pa je to le teorija, praksa pa drugo, narava da kroji življenje gamsom drugače. Mislim, da ne toliko narava kakor mi lovci sami. Mar naj bi bila teorija npr. pri U. Gruschwitzu, ki je izmeril na tisoče gamsov, da je dobil razne podatke, stehal na stotine gamsov po letih starosti pred in po prsku, da je prišel do zaključka, da je gams šele z devetimi leti telesno na višku. Vsi ti podatki so plod ogromnega dela iz prakse za prakso. M. K. očita piscem člankov posnemanje tuje literature, sam

pa da piše zgolj iz življenja in prakse. Kaj je napisal, smo brali. Vzemimo za primer članek B. Sežuna. On navaja v njem od Fuschbergerja, Gruschwitza tja do dr. W. Knausa vse pisce razprav o gamsih, katere je seveda moral tudi preštudirati. Kako kvaliteten članek je pri tem nastal, smo vi-

deli in ne vem, če bi mu lahko kdo karkoli oporekal. Tudi pisec najnovejše knjige o gamsih dr. W. Knaus ni pisal zgolj iz svoje prakse, temveč je, kakor sam navaja, uporabil zato preko petdeset raznih strokovnih knjig in razprav ter iz tega izluščil najzanimivejše in najuporabnejše.

Foto R. Vončina: Najboljše trofeje LD Pogorevc na razstavi v Mežici leta 1968

Zdi se, kakor da prav mi lovci nimamo ničesar pridobiti s tujo literaturo, ker da imamo baje svoje domače dovolj. Če pa le malo pogledamo okrog sebe, vidimo, da se tuje literature poslužujejo povsod v vseh panogah gospodarstva, v vseh institucijah, sploh v vseh dejavnostih, kjer skušajo v korak z duhom časa in napredka. Le za nas lovce naj to ne bi veljalo.

Ker sem že ravno pri obravnavanju člankov, bi se na kratko dotaknil še članka profesorja J. Ranta. Kdor je v letih po osvoboditvi kolikor toliko vestno prebiral »Lovca«, se gotovo spomni, da prof. R. zelo rad polemizira z lovci in to na vseh področjih lova. Tako je v 12. številki »Lovca« 1968 tudi kritično obdelal članek ing. Dečka o gojitvi gamsov. Svoje trditve tam med drugim utemeljuje z dednostnimi geni. Naj kar vnaprej povem, da osebno nimam nič proti genom, da njegovim trditvam o genih popolnoma verjamem. Pravim le, da nimajo dednostni geni pri praktičnem izvajanju lova nobenega pomena. Saj je pri lovu že itak potrebno upoštevati nič koliko stvari za pravilen odstrel, pa naj sedaj upoštevamo še dednostne gene, ki niso seveda nikjer vidni. Zakaj jih ni mogoče upoštevati, bom skušal dokazati na istem primeru, kot ga navaja prof. R. sam. On pravi dobesedno: »Kozel z dobrimi dednostnimi lastnostmi je namreč lahko imel v rani mladosti kako bolezen ali pa je preстал eno ali več dolgih hudih zim in pri tem trpel pomanjkanje hrane, ki je prav pri mladičih bistvenega pomena. Posledica je, da je telesno zaostal, da je rast rogljev okrnjena in da so po obliki slabši.«

Vprašujem se dalje, kaj naj potem streljamo? Ali naj grem streljat zopet onega lepšega, močnejšega z boljšo trofejo, ki je že dokazal, da ima boljše gene od onega drugega? Slabšega pa naj pustim v upanju, da ima dobre gene, ko sta vendar

oba prestala iste zime. Sploh to velja za gamse iz istega tropa ali vsaj istega revirja, kjer so pogoji na vsak način enaki. Zato se tudi jaz strinjam z ing. Dečkom, ko pravi, »zakaj naj bi odlašali z odstrelom«.

Teorija o dednostnih genih je res samo teorija, ki po drugi strani lahko daje potuho tistim lovcem, ki v lovišču nikoli kaj slabega ne vidijo, še manj pa streljajo, temveč iščejo samo stare lepe trofejne kozle. Tukaj pa smo zopet pri dejstvu, katerega vsi pisci razprav v »Lovcu« priznavajo, da je namreč starih in dobrih kozlov zmeraj manj. Če hočemo to stanje popraviti, so na vsak način potrebni določeni ukrepi v kakršnikoli obliki. Nas lovcev je namreč mnogo preveč, gamsov pa mnogo premalo, da bi se lahko kar vsak in še vsako leto pehal za najlepšim in najstarejšim. Takšnih gamsov namreč ne bo nikdar in nikjer toliko, pa naj si bo stalež še tako idealen in na višku. Zares starega gamsa, kakršnega si jaz predstavljam nad 15 let starega, bi si mogoče lahko privoščil vsak lovec le enega v svojem lovskem udejstvovanju. Pa še to je vprašanje. Povečanja in povišanja starostnih razredov pa ne bomo dosegli samo z zaščito le-teh, temveč predvsem s pravilnim gojitvenim odstrelom in to v vseh starostnih razredih pri čimbolj naravnem spolnem razmerju. Tu in tam se sicer slišijo tudi glasovi oziroma dvomi o uspehih gojitvenega odstrela, hkrati pa isti avtorji ne predlagajo nič boljšega ali nič uspešnejšega.

Po dosedanji poti, ob ugotovitvi, da je starih in dobrih kozlov zmeraj manj, pa zopet ne kaže nadaljevati, čeprav trdijo nekateri, da lovci-gamsarji že vedo, kako se tej reči streže. Ob streljanju najlepših in najmočnejših ter puščanju vsega drugega že po preprosti kmečki logiki in ob zdravem razumu ne moremo pričakovati izboljšanja.

Upam, da bodo merodajni forumi po tolikem pisanju in tolikih mnenjih le prišli do zaključka, da so končno le potrebna neka nova merila, neki predpisi, ki bodo pripekljali med lovci-gamsarji do enotnih kriterijev, tako pri gojitvenem odstrelu kakor pri ocenjevanju trofeje. Da se bodo končno rdeče pike, če že morajo biti, delile res tistim trofejam, ki jih tudi zaslužijo.

Mnenja, ki jih navaja M. Kelih, da med tropom pred prskom nimamo kaj iskati, ali da ni povoda za določanje kriterijev za tri ali štiriletne kozle, češ da teh iz gojitvenih razlogov ne streljamo, moramo na vsak način zavrniti, ker so v nasprotju s pravilnim izvajanjem lova. Tudi mnenje, da o teh stvareh ni več kaj razpravljati, je nevzdržno, ker vidimo, da je problem komaj načet, še zdaleč pa ne rešen.

Skrajni čas bi že bil, da začnemo tudi pri gamsih gledati na gojitev z nekoliko drugačnega zornega kota. Kaj pa je pravzaprav gojitev v naravi oziroma kaj naj bi bila? V nekaj besedah bi lahko rekli, da je gojitev poskus nas lovcev v naravi popraviti tisto, kar je človek v njej porušil oziroma uničil; da se skušamo bolj držati tega, kar je delala narava; da ne odstrelujemo le najmočnejše in najlepše divjadi, slabotno pa puščamo, temveč da skušamo nadomestiti to, kar smo iz ustroja narave vzeli. Medveda, risa in volka moramo nadomestiti. Pod našimi krogli naj pada, kar je slabotno in mehkužno. Najbolj častno za lovca naj bi ne bilo, da upleni najmočnejšo trofejo, temveč da iztrebi slabo. Samo lovsko doživetje in občutek, da smo za lovišče naredili dobro delo, mora v nas premagati slo po čim večji in čim močnejši trofeji. Če bomo sprejeli taka načela in se tudi po njih ravnali, uspeh ne bo izostal, in kmalu se bodo pojavili v loviščih tudi gamsi, na katere bomo lahko ponosni.

Divji petelin med petjem

Tu je čas, ko bomo zopet sredi noči tajinstveno stopali po snežnih napolatah, da bi slišali skrivnostno petje divjega petelina. Lahko smo srečni, da ima naša domovina toliko naravnih lepôt, ki tudi druge privablja v svoj prelepi raj.

Pred dvema letoma sem spremljal gosta iz Francije pri lovu na divjega petelina. Bil je očaran od lepote naših hribov. Ni mogel prehevaliti, kako lepo se mu zdi pri nas na Gorenjskem. Rekel mi je, da že dolgo, dolgo sanja o lovu na tega divjega črnega ptiča, ki v svoji ljubezenski pesmi ne sliši.

K meni, v lovišče LD Železniki, je prišel zvečer. Komaj je čakal, da se odpravimo na pot. Tu je ostal pet dni. Prve dni je bilo vreme zelo neugodno. Četrty dan pa je bilo bolje. In takrat se je zgodilo. Svoj lov opisuje v francoski lovski reviji *Le Saint-Hubert*, februar 1968. S tem je prikazal tudi francoskim lovcem lepote in čare naših lovišč. Prevod tega opisa vam posredujem:

Taksi fiat se je lotil strmine po vijugasti kolovozni poti. Ura je približno ena zjutraj, temperatura je blaga in zvezdnato nebo brez oblakov. Komaj nekaj minut za tem, ko sem pogoltnil vročo kavo na pragu vaše hiše, kjer prenočujem, je Markelj ugotovil, da so atmosferski pogoji zelo ugodni. On govori nemško na mojo srečo, tako da ga lahko razumem.

Stisnjeni smo v poskakujočem vozilu. Pregledujem puško, naboje, krogle, svetilke, volnene jopiče, ki jih nismo pozabili vzeti s seboj. Šest kilometrov take vožnje po strmini in pot se konča. Izstopimo in iz šoferjevega ponašanja razberem, da nama želi veliko uspeha. Avto je že odpeljal in v brezmejni tišini te noči se svetloba žarometov naglo oddaljuje od naju ter se bliža odsevu vasi v dolini. Sva približno 1300 metrov visoko na majhni odkriti ploščadi. V zvezdnati noči se na pobočju gore pojavljajo drevesa gozda, ki naju obdaja. Ni niti najmanjšega vetra in tišina je pretresljiva.

Markelj si uslužno naloži nahrbtnik, v katerem so natlačeni puloverji in ovčji kožuhi. Jaz nesem

trocevko, municijo v vreči in oba kreneva po stezi ter si svetiva z električnima svetilkama. Odmor po nekaj sto metrih na griču: Tolar, čuvaj, ki živi v hribih, se nama mora tu pridružiti. In že razločiva drobno svetlobo njegove svetilke, ki gre proti nama. Zdi se, da ta gorjanec pleza po precej strmem bregu s presenetljivo hitrostjo, kajti že je pri nama. Od tolmača Marklja zvem, da mu je uspelo najti sijajen prostor za lov na petelina, kamor naju bo sedaj odpeljal.

Vsi trije krenemo po stezi: na čelu Tolar s trocevko, ki mi jo je vzel odločno iz rok, da bi mi olajšal hojo, jaz, potem Markelj, ki z nahrbtnikom zaključuje kolono.

Začne se nenavaden nočni sprehod, kajti steza se komaj opazno vzpenja, tako da je hoja lahka. Edino naši koraki motijo tišino bukev, jesenov, brez, ki stojijo nepremično, pomešani med velikan-skimi smrekami, ki nas obdajajo. Ogromni skalnati skladi predirajo tu pa tam temo. Odkrijem nekaj prepadov, ko včasih s svetilko posvetim v stran.

Tako hodimo že dobro uro. Prekoračiti smo morali več ozkih ledenih hodnikov, ki so nastali zaradi spomladanskih plazov, in nekaj razrušenih skal ter drevesnih debel, ki so jih podrli zimski viharji. Pri nekem studentu se ustavimo ter poskusimo nekaj požirkov ledeno mrzle vode. Ura je pol treh. Ves čas je gozd levo in desno. Skozi odprtino med vrhovi dreves se včasih zaiskre zvezde. Zelo je toplo, zato sem si odpel topli zeleni plašč in se takoj bolje počutil. Čutim, da se približujemo. Ko smo približno 1500 metrov visoko, krene Tolar s steze: hoja postaja bolj negotova, kajti teren je zdaj zelo neraven, poln strmin, lukenj, klancev, različnih zaprek, ki jih naše svetilke slabo razločujejo. Pogosto se spotaknem, tako da nastane hrušč, ki se mi zdi peklenski. Čedalje številnejše zaplate snega raz-

svetlujejo temo in ko jih hočemo prekoračiti, se nam včasih ugreza do kolen. Tako je toplo, da bi se najraje znebil plašča, ki je postal pretežek.

Nenadoma odmor v mahoviti vdrtini med ogromnimi debli smrek.

Foto I. Napotnik:
Lovski bivak na Kriškem vrhu

Ura je približno tri. Moja vodnika se tiho posvetujeta in nadenemo si jopiče in kožuhe. Tiho obsedimo. Pariz, ki sem ga zapustil, je to jutro prav daleč. Trocevka, napolnjena z dvema specialnima nabojema od štirih in s kroglo 7×57 , je zraven mene. Mraz naglo prodira in nekajkrat me spreleti drget.

Zdi se, da je slabotno čivkanje ptiča, ki je zmotilo ganljivo tišino tega čakanja, nenadoma zdramilo Tolarja. Tiho se dvigne in izgine v noč. Skoraj takoj se vrne in Markelj mi pošepne, da je prišel težko pričakovani trenutek: divji petelin začenja peti!

Glede taktike smo se že prej dogovorili: Markelj bo ostal oddaljen,

Tolar in jaz pa se bova skušala približati.

Oba splezava na grič in pred nama se odpre strmo pobočje proti dolini: vsepovsod velike smreke, katerih vrhovi se odražajo v nastajajočem svitu. In nenadoma zaslišim sloviti »udarec zamaška«, neke vrste kovinsko škripanje. Tedaj se ptiči kot na znak prebude in začno v naraščajočem koncertu javljati svojo nevidno navzočnost. Svoje kretnje moram popolnoma uskladiti s Tolarjevimi: petelinu se je mogoče približati le med nekajsekundno zamaknjenostjo, podobno škripanju, med zadnjo fazo petja. Zdi se, da je ta prekrasen ptič lepe oblike in njegovo ponavljajoče petje vzrok, da je najina hoja poskakujoča in sinkopi-

rana. V presledkih ostaneva nepremična, kakor okamenela in krotiti morava svoje srce, ki udarja s podvojeno silo.

Divji petelin je pod nama: po strmini navzdol se spuščava korak za korakom. Pesem ljubezni je čedalje razločnejša in že zaznavam tleskanje kljuna: tek-tek-tek, kar je nekakšen uvod. Tako sva prehodila petdeset metrov v desetih minutah: toliko časa sva se namreč približevala.

Takoj nato vem z gotovostjo, da Tolar vidi tega divjega petelina mojih sanj. Spet se zasliši škripanje in izroči mi puško. Oba sva nepremična, neudobno nameščena na skali ob robu prepada, pred nama kipijo k sivemu nebu črni vrhovi dreves.

Foto P. Adamič: Pogled s Starega vrha proti Kamniškim planinam

Peter Dobrila — ilustriral Saša Dobrila

Blažev Martin

I.

Bilo je pod konec prejšnjega stoletja.

Tik ob glavni cesti je stala na robu vasi v obzidanem borjaču* velika, tipično kraška enonadstropna kmečka hiša z gospodarskim poslopjem in hlevom, v kateri je gospodarilo že nekaj Blaževih rodov.

Njihove skrbno obdelane njive, njivice in negovane krpe košenic so lepšale dno vseh bližnjih in daljnjih vrtač in ograd pod Razglednikom, Bukovnikom in Lepo goro. Dajale so dovolj pridelka za družino in živino, pa še za prodajo ga je ostalo, če le ni bilo suše.

Čeprav nadarjen, je Blaž v mladosti obiskoval le osnovno šolo. Kot edinec je moral že zgodaj poprijeti za težko kmečko delo in, ker sta mu roditelja prekmalu umrla, še mladoleten prevzeti vso težo kmečkega gospodarstva na svoja pleča. Po nekaj letih pa je spoznal, da brez gospodinje ne bo šlo, zato sta se pogovorila z Mariko iz sosednje vasi ter se vzela.

Blaž je bil načitan in napreden človek in menda je ni bilo rastlinice ali živalce v okolici, ki bi je ne poznal po imenu in njenih lastnostih. Znan je bil tudi kot poznavalec zdravnih zelišč in je rad svetoval in pomagal sovaščanom v bolezni; svoje pomoči ni odrekel nikomur. Zato so ga ljudje cenili in spoštovali. Razen s kmetijstvom pa se je ukvarjal tudi z lovom.

* borjač = zaprto kraško dvorišče.

Tukaj je, o tem ni dvoma! Zaman ga iščem, preiskujoč globine vejevja, zabrisanega v temi.

Spet se zasliši škripanje zaljubljenca in Tolar mi s kretnjami obraza da razumeti, naj pomerim. Z očesom tesno ob daljnogledu vztrajno iščem v temi in se trudim, da bi stal nepremično kakor kip. Tudi Tolar mora potrpeti ob moji strani, čeprav mi ne more pomagati.

Tek... Tek... Tek-tek-tek... Klop! Klop! Tu je! Vidim ga! Moj daljnogled ga je poln. Ziblje se na veji, nato pa se v trenutku zamaknjenosti umiri. Zelo sem ganjen, ko ga gledam, kako razprostira rep v kolo, steguje vrat, kako ima glavo pomaknjeno naprej, gledam njegov prekrasni profil v vsej njegovi veličastni divji lepoti. Merilne naprave na puški sem preveril že pred nekaj minutami. Zanesljive so. Nastopil je trenutek, o katerem sem pogosto sanjal. Tukaj je, ta gozdni princ, moj divji petelin, točno v središču prečnice daljnogleda, komaj 20 metrov proč, in nenadoma mi je prišlo na misel, da bi mu prizanesel...

Tek-tek-tek... klop... klop... klop! Tolar se me je dotaknil s konci prstov: pritisnem na sprožilec, nato sprožim dvakrat čisto nagonsko...

Odletel je med velikim šumenjem peres, kar preglasi hrušč dvojne detonacije. Njegove ogromne razpete peruti so utonile med vrhovi dreves proti dolini: nekaj nepozabnih trenutkov trajajoča bežeča prikazen v prvem jutranjem svitu. Ura je 4 in 10 minut.

Tolar vstane. Ni videl padati ptiča v vejevju, kot je pričakoval. Zakaj ni moj divji petelin padel na mestu mrtev? Odmev ugasne v gozdu, ki zopet postane tih. Markelj se nama pridruži. Vsi trije se potrti spogledamo...

Gora postaja svetlejša. V daljavi se sliši petje kukavice.

Obupan sem...

Dolgo vrsto let je imel v zakupu lovišče katastralne občine Grublje, s kakimi dvanajststo hektari. Prevladovala je pusta kraška gmajna, polna globač in vrtač, obkrožal pa ga je venec hribov. Zemlje je bilo malo, le nekaj strnjenih poljskih površin ob vznožju hribov. Ponekod so se kamnite goličave skrivale v senci borovih gozdičkov in pritlikavih listavcev; sem so kmetje hodili po kurjavo in po steljo za živino, divjad pa je tu našla dovolj kritja in hrane. Vode je bilo seveda malo, kot na Krasu sploh.

Kljub blagostanju, ki je vladalo na Blaževini, pa je oba zakonca morila skrita bolečina, ki se je iz leta v leto stopnjevala: vedno bolj zanesljivo sta vedela, da za njima ne bo potomcev in čedalje huje sta pogrešala svojega človeka, ki bi mu nekoč izročila posestvo.

Za delo jima pridnih rok ni primanjkovalo: oba sta bila nadvse marljiva, pomagala pa sta jima še postarna zvesta dekla Pepa in mladi hlapec Tone, po potrebi pa sta najela še koga.

Blaž ni skoparil; dobro opravljeno delo je pošteno nagradil in dal tudi za pijačo, čeprav sam v gostilne ni zahajal. Rajši kot bi posedal v zakajeni gostilniški sobi in zapravljal čas, zdravje in denar, si je, zlasti ob nedeljah in praznikih, obesil puško na ramo ter se odpravil v lovišče, spotoma pa seveda pogledal na to ali ono njivico. Nadvse rad je zahajal v Lepo goro, kjer je na razgledni točki

presedel marsikatero jutro in opazoval divjad ali pa prisluhnil zboru krilatih pevcev, med katerimi mu je bil najljubši slavček. Kot dober gospodar je razumno upravljaj tudi lovišče. Ko se je narava preoblekla v jesenska oblačila in je Blaža pomirjala zavest, da sta senik in steljni zalozena do zadnjega kotička, da so poljski pridelki pod streho in da stoji na borjaču skladovalnica drv za zimo, mu je zaigralo srce, saj je v tem času utegnil na lov tudi med tednom. Kadar je, ob taki priložnosti, stopil na borjač s puško na rami, ga je z veselim laježem pozdravilo dvoje krivonogih, kratkodlakih jazbečarjev in kratkodlaki ptičar Črt, v pričakovanju, da pojdejo na lov. Kadar ni jamaril, je Blaž jemal s seboj le svojega zvestega Črta. Blažev največji užitek je bil opazovati plemenitega ptičarja, kadar je dobil v nos divjad in je obstal kot vkovan pred dolgouhcem, jerebicami, kotornami, prepelico ali kljunačem. Črt je bil razumen, poslušen in vsestransko uporaben pes; imeli so ga že nekaj let in z gospodarjem sta bila nerazdružljiva prijatelja.

Nekega poznojesenskega dne sta s Črtom naletela na svežo sled, po kateri je jazbec vlačil v svoj dom suho steljo za prezimovanje. Šla sta za sledjo in prišla do znane jazbine. Blizu nje se je že kopicila navlaka, ki jo je jazbec pometal iz jame, ko jo je pospravljaj in pripravljaj za zimo. Blaž se je nasmešnil skrbnemu gospodarju in krenil s psom proti domu. Med potjo je opazoval vrane, ki so se nemirne preletavale in krožile. »Zgodaj se pripravljate, vrane in jazbec,« je pomislil Blaž, a njihova napoved zgodnje in hude zime ga ni skrbela, saj je bil nanjo dobro pripravljen.

Ko sta s Črtom prišla domov, je Blaž poiskal trugo, kakor so rekli

Nastavl je jazbecu ...

leseni, iz štirih desk zbiti napravi za lov na jazbeca.

Že drugo jutro jo je odnesel v gmajno, a to pot brez Črta; spremljala sta ga jazbečarja, presrečna, da sta dočakala svoj dan. Oba psička sta jazbino dobro poznala. Planila sta vanjo brez obotavljanja in v njej takoj živahno in ostro zalajala ter s tem potrdila, da je stari samotar doma. Iz previdnosti je Blaž pripravil puško in se postavil pred jazbino, da bi jazbecu preprečil beg. No, tako nespameten pa sivi puščavnik ni bil: pred korajžnima krivonogima napadalcema se je lepo umaknil globlje v svojo skalnato podzemsko trdnjavo in iz varnega kota uspešno odbijal napad. Njegovi ostri zobje in nič manj nabrušeni kremplji so sekali skeleče rane po obeh vsiljivcih, pa tudi sam je dobil katero. Po srditi bitki v podzemlju, ki je trajala dobri dve uri, sta korajžna pritlikavčka, ki sta bila v rovu večkrat zacvilila, utihnila in prilezla na plan. Bila sta utrujena in polna ran po uhljih, gobčkih in drugod po životu. Vendar pa sta se dobrikala gospodarju, kot bi mu hotela povedati, da starega v rovu sicer še nista zmogla, a da naj nikar nič ne skrbi. Že sta se znova pognala proti rovu, a vanj nista več mogla, ker jima

je Blaž preprečil, sicer bi lahko čakal na njun povratek še novi dve uri in več.

Blažu ni bilo veliko do tega, da bi psička pokončala jazbeca ali ga pognala iz rova; zadostovalo mu je že to, da sta starega vznemirila. Vedel je, da bo vznemirjeni jazbec poskušal še tisto noč zapustiti svoj dom, zato mu je pred vhod v jazbino nastavl trugo. In res je v njej že drugo jutro našel jazbeca mrtvega, ga za nekaj trenutkov prepuštil v »oceno« jazbečarjema, nato pa zavaljenega in težkega sivca obesil na vejo, oba psička pa poslal v rov pogledat, če v njem ne tiči morda tudi sivčeva soproga. Psička se v rovu nista oglasila in sta kmalu prilezla iz njega, kar je pomenilo, da je rov prazen.

Doma je Blaž, kot že večkrat prej, jazbeca del iz kože. Njegovo meso je podaril ljudem, ki jim je bilo všeč, mast pa je stopil in jo spravil v steklene lončke. Jazbečja mast se nikdar ne strdi in se zlepa ne pokvari. Vedno jo je moralo biti vsaj nekaj pri hiši, saj je bila imenitno domače mazilo. Z njo so si blažili revmatične otekline, pomagala pa je tudi pri oteklinah po izpahu sklepov. Jazbečevo kožo pa je Blaž nabil in jo namenil za okras na konjskih komatih.

(Se nadaljuje)

Umrla je pomlad

Pomlad je prišla v deželo in ljudje so vznemirjeno prisluhnili... Pomlad. — Na vsakem koraku si jo našel: v nežnem brstju in cvetju na livadah, v toplih sapah, ki so vele od juga in v letu pisanih metuljev. In v razigranem ptičjem petju je bila pomlad. Povsod, na vsakem koraku — nežna, topla, sproščena prinašajoča pomlad. In v srcih in v očeh otrok, ki so se igrali na livadi, je bila pomlad.

Od nekod je priletela drobna sinička in sedla na vejo ob poti. Veselo cvrčanje ji je privrelo iz grla. Dolgo ni umolknila. Drobila je svoje živahne pesmice. Tudi v njih je bila pomlad.

Rezek pok... in siničkina pesem o pomladi je utihnula.

Pritekel je fant in dvignil siničko, ki je umirajoča obležala pod grmom. In pritekli so otroci z livade in začudeno strmeli v siničko, ki je umirajoča ležala na fantovi dlani. Potlej je ptička romala iz roke v roke. Kakor uročni so strmeli v drobno kapljico krvi, ki je privrela iz kljunčka.

»Glejte, kako je rdeča!« je dejal deček, ko je s prstom razmazal drobno kapljico krvi. Nekaj pretečega je bilo v njegovem glasu in preteči so bili pogledi ostalih otrok. V njihovih očeh je umirala pomlad.

»Daj, še tisto ustrelj,« je dejal deček s krvavo roko.

Vsi so pogledali v smer, kamor je kazala dečkova roka z okrvavljenim prstom.

»Ni vredno — je predaleč,« je odvrnil fant s puško. »Pojdimo, v tistem leščevju kar mrgoli ptičev!« Deček je odvrnil mrtvo siničko in odšli so proti leščevju. Hodili so tiho, oprezno in v njihovem molku je bilo nekaj pretečega. V njihovih očeh je umrla pomlad in pesem je onemela v njihovih mladih srcih. Prisluhnili so želji po drobni kapljici krvi, ki tako lepo obarva prst...

Vsi so odšli, le drobna šestletna deklica, ki je vse dotlej sledila

otrokom v varni razdalji, je ostala. Tiho, z oklevajočim korakom je pristopila k mrtvi sinički in jo pobrala. Nežno in ljubeče jo je dvignila z drobnima ročicama k licu in venomer ponavljala, držeč mrtvo telesce tik rdečih ustec: »Moja ptička... moja ptička.«

Po poti je prišel starček. Dekletce je plaho pristopilo. S prosečo kretinjo je dvignila mrtvo siničko proti njemu.

»Ptička je mrtva, kajne?«

Starček jo je pogledal, se dotaknil mrtvega telesca in prikimal: »Ja, mrtva...«

»Potem pa ne bo več pela.«

»Nikdar več...«, je s tresočim glasom dopolnil starček.

Tedaj je deklica uprla pogled proti leščevju in dvoje solz ji je zdrknilo po licu. Nekaj čudnega se ji je zrcalilo v očeh. Morda sovraštvo? Tam v leščevju je bil fant s puško in deček z okrvavljenim prstom in drugi otroci.

Potrditev obračunov LZS za 1967-68 in proračun LZS za 1969-70

Na seji upravnega odbora Lovske zveze Slovenije, 22. februarja 1969, sta bili najvažnejši točki dnevnega reda organizacija lovstva v Sloveniji ter razprava o proračunu LZS za lov. leto 1969/70.

Upravni odbor, ki ga sestavlja 18 članov oz. njihovih namestnikov, delegiranih iz vseh 18 področnih zvez, je v daljši razpravi analiziral sedanje stanje lovstva pri nas in zavzel stališča za njegovo bodočo ureditev. Del tega sta član izvršnega odbora LZS Stane Dolanc in predsednik LZS Rado Pehaček zajela v članek »Načelna stališča o bodoči ureditvi lovstva

Foto J. Meglič: Nameščajmo tudi valilnice

Dvoje oči je strmelo proti leščevju in v njih je umirala pomlad. Dvoje drobcenih dlani je prižemalo mrtvo siničko na prsi.

V leščevju je rezko počilo...

v Sloveniji«, objavljen v tej številki »Lovca«.

Pred prehodom na razpravo o proračunu LZS za lov. leto 1969/70 so bili skladno s pravili LZS potrjeni obračun organizacije in sklada, obračun sklada za pokončevanje volkov in obračun založniškega sklada LZS za lov. leto 1967/68.

Izvajanje proračuna organizacije in sklada LZS — 1968/69

Nadalje je blagajnik LZS Stane Dolanc obrazložil izvajanje proračuna organizacije in sklada LZS v

lov. letu 1968/69 (objavljena sta v Lovcu št. 2/1968). Obračun bo sprejet na prihodnji seji upravnega odbora in objavljen tudi v »Lovcu«.

Proračun LZS — 1969/70

Razprava o proračunu organizacije LZS je temeljila na rezultatu ankete, ki jo je razpisal »Lovec«. Poročilo o anketi je podal predsednik izdajateljskega sveta LZS Rastko Bradaškja. Članstvo lovskih družin se je torej odločilo za novo obliko »Lovca« in s tem za višji letni prispevek Lovski zvezi Slovenije v znesku 35 din. Od tega gre za »Lovca« 32 din, za Lovsko zvezo Jugoslavije 1,5 din in ostalo za administracijo LZS. Naročnina za »Lovca« za nečlane je 40 din, za inozemstvo 60 din.

Upravni odbor je sprejel proračun organizacije in sklada LZS le za prvo tromesečje 1969/70, proračun za vse tekoče lovsko leto pa bo sprejel na naslednji seji in bo seveda tudi objavljen v »Lovcu«.

Razno

Glede kinološkega letnega prispevka 5 din po članu upravni odbor ni imel pripomb glede višine, pač pa da je za porabo tako zbranih sredstev potrebna obrazložitev Kinološke zveze Slovenije in da je sploh potrebno tesnejše sodelovanje in usklajevanje dejavnosti obeh zvez.

Zadnje zasedanje občnega zbora Lovske zveze Slovenije je bilo 17. junija 1967. Letos mu poteka mandatna doba. Upravni odbor je predvidel letošnje zasedanje občnega zbora za konec junija.

Ena izmed točk občnega zbora bo tudi poročilo oz. analiza o lovskogospodarskih načrtih.

Vzgojno-propagandna komisija LZS pa bo za zbor pripravila tudi nekatere spremembe pravilnika o podeljevanju lovskih odlikovanj.

-elf-

Obračun organizacije LZS — 1967/68:

	Proračun 1967/68	Realizirano din	Razlika + — din
Dohodki			
Prenos salda 1966-67	11 323,28	11 323,28	—
1. Prispevki področnih LZ — članarina	325 989,72	297 666,30	— 28 323,42
2. Naročnina nečlanov	6 200,00	34 372,62	+ 28 172,62
3. Oglasi v »Lovcu«	5 000,00	27 049,60	+ 22 049,60
4. Izkupiček za lov. literaturo	500,00	193,00	— 307,00
5. Restavracija Zlatorog	39 550,00	41 822,01	+ 2 272,01
6. Restavracija za amortizacijski sklad	5 070,00	5 070,00	—
Skupaj	393 633,00	417 496,81	+ 23 863,81

Izdatki

I. Osební prejemki z družb. prispevki	46 000,00	46 817,24	— 817,24
II. Materialni izdatki	32 120,00	33 150,70	— 1030,70
III. Funkcijski izdatki	35 625,00	29 261,94	+ 6363,06
IV. Glasilo »Lovec«	279 888,00	284 531,66	— 4643,66
Skupaj	393 633,00	393 761,54	— 128,54

Rekapitulacija:

Vsota realiziranih dohodkov 1967-68	417 496,81 din
Vsota realiziranih izdatkov 1967-68	393 761,54 din
Presežek	23 735,27 din

ki se prenese kot dohodek v proračun za lov. leto 1968/69.

Ljubljana, 31. 3. 1968.

Blagajnik:
Stane Dolanc, l. r.

Predsednik:
Rado Pehaček, l. r.

Obračun lovskega sklada LZS — 1967/68:

Dohodki

1. Prenos salda	—	—	—
2. Prispevki PLZ — ZLD	199 000,00	166 991,14	— 32 008,86
3. Obresti in anuitete	1 800,00	1 800,00	—
Skupaj	200 800,00	168 791,14	— 32 008,86

Izdatki

I. Skupne naloge lov. organizacije Slovenije:

1. Znanstv. raziskov. delo	110 000,00	101 159,06	+ 8 840,94
2. Lovski muzej	20 000,00	15 925,34	+ 4 074,66
3. Org. strelskih prireditev	13 000,00	13 696,83	— 696,83
4. Org. kinoloških prireditev	3 000,00	3 000,00	—
5. Org. lov. turizma in stiki s tujino	44 800,00	35 009,91	+ 9 790,09
6. Rezerva	10 000,00	—	+ 10 000,00
Skupaj	200 800,00	168 791,14	+ 32 008,86

Rekapitulacija:

Vsota realiziranih dohodkov 1967-68	168 791,14 din
Vsota realiziranih izdatkov 1967-68	168 791,14 din

Pobilane obveznosti lovskega sklada LZS:

Dolžniki: neporavnani prispevki

1. LZ Gorenjske, 3 LD	2 503,33
2. ZLD Ljubljana, 3 LD	2 069,61
3. LZ Novo mesto, 1 LD	642,60
4. LZ Pomurje	26 795,35
Skupaj	32 011,09

Upniki: neizplačane obveznosti

1. IGLGS, za teme	8 840,94
2. Lovski muzej	4 074,66
Skupaj	12 915,60

Ljubljana, 31. 3. 1968.

Blagajnik:
Stane Dolanc, l. r.

Predsednik:
Rado Pehaček, l. r.

Obračun sklada za pokončevanje volkov — 1967/68:

Dohodki

Prenos salda	21 663,06
ZGD Jesen — Snežnik	1 000,00
Skupaj	22 663,06

Izdatki

1. Mlakar Vinko, nagrada za 1 volka	500,00
2. LD Rakek, nagrada za 1 volka	750,00
3. Klavora Jože, nagrada za 1 volka	750,00
Skupaj	2000,00

Rekapitulacija:

Dohodki	22 663,06
Izdatki	2 000,00
Saldo se prenese v 1968/69	20 663,06

Obračun založniškega sklada LZS — 1967/68:

Dohodki

Prenos salda	27 853,12
Kinološka zveza Slovenije za knjigo »Lovski španjeli«	1 700,00
Izkupiček za knjigo »Lovski španjeli«	8,50
Skupaj	29 561,62

Izdatki

Rekapitulacija:

Dohodki	29 561,62
Izdatki	—
Saldo se prenese v 1968/69	29 561,62

Ljubljana, 31. 3. 1968.

Blagajnik:
Stane Dolanc, l. r.

Predsednik:
Rado Pehaček, l. r.

O izidu ankete

Že po videzu te številke »Lovca«, prve v lovskem letu 1969/70, ste ugotovili, kakšen je izid ankete na prvo vprašanje o obliki našega glasila. Skupno smo prejeli — posamezni odrezki pa še prihajajo — 4259 odgovorov. Od teh se jih je izreklo za novo obliko 4217 ali 99 %, proti pa 42 ali 1 %. Glede tistih, ki odrezkov niso poslali, je izdajateljski svet pač zavzel stališče, da so neopredeljeni. Upravnemu odboru Lovske zveze Slovenije je predlagal, naj sprejme sklep »za« novo obliko »Lovca«, ki ga je na svoji seji 22. 2. 1969 tudi sprejel.

Od lovcev, ki so na anketo odgovorili, prebira redno vsega »Lovca« 67 %, hrani 62 % in veže v knjige 43 %. Z »Lovcem« je zadovoljnih 84 %, delno zadovoljnih 13 %, nezadovoljnih pa 0,6 % (22 od 4259); 2,4 % jih na to vprašanje ni odgovorilo.

Zanimivi so odgovori na vprašanja, »kaj v Lovcu še pogrešam« in »česa je v Lovcu preveč oziroma kaj odveč«. Tu je treba pripomniti, da je odgovorov 68 % s podželjja in 32 % iz mest, da jih je odgovorilo 54 % nad 40 let starih lovcev in 46 % izpod te starosti.

Največji odstotek — 34 — došli odgovorov se zavzema za lovsko povest ali lovski roman, ki naj bi izhajal v Lovcu skozi vse leto v nadaljevanjih. Izdajateljski svet je izraženo željo upošteval. Toda takega čtiva nam primanjkuje oziroma ni nobene izbire. V tem letniku začnemo s povestjo P. Dobrile iz starih časov na našem Krasu. Obljubite nam, da nam boste na koncu sporočili, kako ste bili z njo zadovoljni! Da bi za bodoče imeli vsaj nekaj izbire, bo izdajateljski svet najbrž razpisal natečaj za najboljšo lovsko povest, roman ipd.

Sledi navdušenje za barvne slike v Lovcu. Zanje se priporoča 31 %

došlih odgovorov. Nekateri želijo tudi posebne samostojne barvne priloge za v okvir in za na steno. Tem ne bo mogoče ustreči, tudi zaradi tega ne, ker je poštnina za vsako samostojno prilogo višja kot za samega Lovca. Pri izdelavi predloga proračuna za glasilo »Lovec« v tem lovskem letu izdajateljski svet za barvne slike ni planiral nikakih sredstev, ker so se že itak dovolj dvignili tiskarski stroški in drugo. Seveda pa bo držal besedo, ki jo je dal ob razpisu ankete, da bo namreč Lovec občasno prinesel tudi barvne slike oziroma barvno prilogo. Sredstva v ta namen zbiramo z reklamnimi oglasi raznih podjetij v Lovcu. S pomočjo teh in s prizadevanjem nekaterih naših sodelavcev smo doslej že izdali dve številki Lovca z barvnimi slikami oziroma prilogami. Izdelava barvnih klišejev (za vsako sliko 4 specialni klišeji), tiskanje (strani z barvnimi slikami gredo štirikrat ali petkrat skozi tiskarski stroj) in umetniški papir je draga zadeva. Npr.: samo kliše za barvno sliko, veliko kakor je na prvi strani novega Lovca, stane 3000 novih dinarjev, kliše za črno-belo sliko enake velikosti pa samo 150 novih dinarjev. To naj bo tudi v pojasnilo tistim posameznikom, ki so bili v anketi proti reklamnim oglasom raznih podjetij v Lovcu, češ da nimajo zveze z lovstvom. Sicer so pa oglasi itak vedno na platnicah, ki bi drugače ostajale več ali manj prazne. Zato ob tej priložnosti ponovno apeliramo na lovce in lovske družine, da nam proti 15 do 20 % provizije od cene oglasa preskrbijo kako naročilo za reklamni oglas. Cena za celostranski reklamni oglas v Lovcu, ki izhaja mesečno v 14 500 izvodih, je 1600 novih dinarjev, za polstranski 900 din in četrtstranski 500 din. Te cene so v primerjavi s cenami za oglase v drugih listih in revijah nizke. Če vam v tej zvezi še kaj ni jasno, bomo veseli, če se obrnete na naše uredništvo.

Več strokovnih člankov o gojitvi divjadi, o lovu na malo in veliko divjad, o preprečevanju škode od divjadi, o boleznih, balistiki, lovskih običajih ipd. želi 30 %. Seveda so tudi dokaj številne (18 %) pripombe, da so »odveč visoko strokovni članki z mnogimi nerazumljivimi tujkami«. Pri tem pa je treba vedeti, da je struktura članstva lovske organizacije po izobrazbi tako različna kot zlepa ne katere druge ter da mora »Lovec« pakazati tudi višjo strokovno raven.

Več o delu v lovskih organizacijah, o življenju v lovskih družinah ipd. jih želi imeti poročila 29 %, proti poročilom o raznih sejah, sestankih in tako naprej pa jih je 4 %. Mladi lovci pogrešajo nasvete zase (28 %) in enako število jih predlaga novo rubriko »Vprašanja in odgovori«, ki jo je izdajateljski svet zato sklenil v tem letniku odpreti. V njej bomo odgovarjali na zastavljena vprašanja širšega pomena. S tem v zvezi pa pripominjamo, da moramo gradivo oddajati v tiskarno mesec pred izidom številke.

Da »oprtnik« najraje prebirajo ter »da naj bo zanj odmerjenega več prostora«, jih piše 27 %, proti tej rubriki pa jih je 6 %. S tem v zvezi je A. Z. iz H. napisal: »Če se komu nekaj ne zdi zanimivo in poučno, naj ne misli, da to velja tudi zame pa za mojega brata.«

Lovce zelo zanima divjad, lov in lovska organizacija po svetu, zato se jih 26 % priporoča za čim več zanimivih prevodov iz tujih lovskih revij.

Enak odstotek prispelih odgovorov tudi pripominja, da bi Lovec moral več pisati o lovstvu v drugih jugoslovanskih republikah.

Za več šaljivih, za lovsko latinsčino, vesele lovske zgodbe in celo za križanke se jih priporoča 24,5 %, proti enostavnim, plitvim,

zastarelim in prepisanim lovskim »vicem« pa se jih je javilo 7 %. J. L. iz Prlekije pa piše: »Lovec je edino naše branje, žena in otroci najprej pogledajo zadnjo stran. Verjemite, da nobena ni tako slaba, da ne bi razveselila enega ali drugega od nas. Hvala Lovcu za vse, kar vžge veselo iskro v preprostem srcu!« S tem v zvezi je izdajateljski svet sklenil še v tem letu poskusiti s kako lovsko križanko.

Anketa je pokazala tudi zanimivo sliko okrog polemike o gamsih. »Prenehajte že s tem, škoda prostora ipd.« jih piše kar 23 %, največ iz lovskih družin, kjer gamsov nimajo. Toda oglasili so se tudi člani iz družin z gamsjimi lovišči. Ti so za nadaljevanje »gamsje pravde«. Kljub temu, da je drugih le 18 %, se je izdajateljski svet odločil, da polemiko o gamsih pripelje do kraja. Razumljivo, da je zanimanja za gamse manj, saj je pri nas več lovišč brez gamsov kot z gamsi. Vneto sodelovanje naših najboljših poznavalcev te divjadi pa dokazuje, da zadeva terja rešitev. Na koncu polemike bo izdajateljski svet predlagal pristojni komisiji LZS, da skliče sestanek vseh piscev o gamsih, da pride do koristnih zaključkov.

Iz kinologije naj bi več pisali praktično o vzgoji in uporabi psov (18 %), proti suhim poročilom o tekmah in kinologiji sploh pa jih je 5 %.

Da naj Lovec prinaša razen opisov divjadi tudi opise nelovnih divjih živali, da naj piše tudi o varstvu narave ipd., jih apelira 11 %.

Mnogo je še najrazličnejših predlogov, o čem naj naše glasilo še piše in o čem ne. Vendar so to manjši odstotki ali osamljeni predlogi.

Pri Lovcu je pripravljenih sodelovati kot dopisniki 383 lovcev (9 %) in kot fotoamaterji 256 (6 %).

Razveseljivo je, da je več takih sodelavcev svoje prispevke že kar poslalo skupaj z izpolnjeno »anketo«. Več jih sprašuje, kako, kaj in o čem naj pišejo, zlasti se pa fotoamaterji priporočajo za pomoč. Zato bo Lovec občasno pisal tudi o fotografiranju, pripravljen pa je tudi odgovarjati na vprašanja fotoamaterjev-začetnikov. Z vsemi, ki žele sodelovati, je nemogoče stopiti prej v neposreden stik, dokler od njih ne dobimo že kakega prispevka. O čem pisati? Odgovor je v prikazanem izidu ankete, na splošno pa naj velja, da o vsem lovsko poučnem, vzgojnem, zanimivem. Dopisnikov oziroma piščev strah pred jezikovnimi napakami je odveč, važna je vsebina! Uredništvo bo vsakega prispevka veselo in ga bo tudi objavilo, če bo ustrezal nalogam in ciljem našega glasila.

Objavljene prispevke — članke, vesti, slike — seveda tudi primer- no honoriramo.

Od »drugih pripomb« je izdajatelj- ski svet bistvenim ugodil, in sicer: fotografija na naslovni strani bo vsekakor pri vsaki številki druga, tradicionalna slika lovca vrh gore ni več v negativu, kot na poskusni januarski številki, začetna črka naslova »Lovec« je velika in stranski ter spodnji beli rob notranjih strani sta toliko širša, da ne bo nevšečnosti pri vezavi.

Razumljivo, da vseh predlogov, katerih mnogi so po svoje konstruktivni, iz raznih, predvsem finančnih razlogov ni mogoče upoštevati in s tem tudi ne vsem ustreči. Lovec bo imel tudi v tem letu le 32, s platnicami vred pa 36 strani. Zaradi spremenjene notranje ureditve pa bo vsebina Lovca obsežnejša za 7 %.

Iskrena hvala vsem, dragi lovski tovariši, ki ste z odgovori sodelovali v tej anketi. Prav vse vaše pripombe in predloge smo pazljivo prebrali. Še posebna hvala pa vsem tistim, katerih roke so bolj

Foto VI. Pleničar: Gozd se prebuja

vajene pluga, sekire, krampa in puške kakor peresa! G. M. iz Prekmurja, ki je začasno na delu v Nemčiji, je zapisal: »Če ne bi prejemal Lovca, bi bil samo pol lovca. Lovec mi je edina tolažba v tujini...« Ž. S. z Goriškega: »Nič ni v njem odveč, vsega je le premalo, zato Lovca preberem kar po dvakrat...« In I. M. s Kočevskega: »Ko mi v začetku vsakega meseca poštar prinese Lovca, se mi zdi, da mi seže v roko lovec izpod Trigla-

va, s Prekmurja, s Koprškega, od povsod, kjer lovec naše krvi goji in čuva divjad. Tedaj nisem več sam sredi temnih gozdov...«

Končno hvala še tistim, ki ste s čestitkami in priznanji izrazili zadovoljstvo nad Lovcem in nas s tem vzpodbudili k nadaljnjemu delu.

Za izdajateljski svet:
Francè Cvenkel,
odgovorni urednik

N. Verešagin — iz ruščine Nikolaj Tarasov

Rjavi medved v ZSSR

Kdaj, kje in kako se je pojavil rjavi medved?

Prebivalci severne poloble se seznanijo z medvedi že v ranem deinstvu. Plišasti in gumijasti medvedki so bili in bodo najljubše igračke naših otrok. Norčije medvedov v cirkusih in zooloških vrtovih privabljajo množice mladih in odraslih. Figurice medvedov, izrezljane iz lesa, kamna ali kosti, so v davnini predstavljale poseben amulet, njihovi liki, odtisnjeni na novci in grbih, pa so predstavljali različne simbole plemen in narodov.

Tak odnos do medvedov ni slučajen. Do neke stopnje smo ga posedovali od naših daljnih predni-

kov — ljudi kamene dobe. Ogromni jamski medved, bližnji sorodnik rjavega medveda, je bil za časa ledenih in medledenih dob, pred približno 250 tisoč leti, najpomembnejša žival za takratnega evropskega človeka. Od njegovega mesa, masti in kože je živelo več deset pokolenj starodavnih lovcev. Neandertalci — prvotni lovci v srednji Evropi, ki so živeli približno pred 100 000 do 80 000 leti, so pustili v jamah na stotisoče kosti jamskih medvedov in na desetine njihovih lobanj.

Danes živeči rjavi medved se je pojavil vzporedno z jamskim medvedom pred približno 250 do 300 tisoč leti. Njegova domovina je bil zmerni pas Evrazije, lahko tudi

Evropa sama. Značilno za jamskega medveda je bilo, da je bil vegetarijanec in je težil za stalno naseljenostjo in življenjem v jamah, medtem ko je bil rjavi medved vegetarijanec, hranil pa se je tudi s plodovi, žuželkami in z mesom ter živel potepuško življenje. Rjavih medvedov naši predniki v kameni dobi — v paleolitiku, sploh niso lovili. Ti medvedi so bili takrat bolj redki, bolj nevarni, zahrbtnejši in močnejši od jamskih medvedov. Tako med mnogimi stotisoči deli kosti mamutov, konj, turov, severnih jelenov in jamskih medvedov, ki so jih uplenili ljudje kamene dobe, skoraj ne najdemo kosti rjavih medvedov.

Stalen lov na rjavega medveda kot tudi na losa se je začel šele v neolitiku — v novi kameni dobi, približno pred 6 do 8000 leti. To je sledilo zaradi popolnega ali delnega izumrtja (deloma tudi iztrebljenja) jamskega medveda, mamuta, konj, dlakastega nosoroga, gigantskega jelena, bizona in tura. Zato je bilo treba v gozdovih, ki so se razširili v poledenih dobah, poiskati drug vir hrane. Potrebno je bilo drugačno orožje, drugačne pasti. Že ob koncu paleolitika sta se pojavila lok in kopje, ki sta omogočala ubijanje nevarnih zveri iz varne razdalje, brez spopadov na nož. Znano je, da so na območju Pskova že pred 4000 leti uporabljali težke nameščene loke, ki so jih postavljali na stečinah losov, jelenov in medvedov.

Na območju ZSSR najdemo povsod na krajih neolitskih naselbin v gozdnati coni kosti rjavega medveda. V šotnih slojih neolitskega kolišča Usvjati, južno od mesta Velikaja luka, so kosti ogromnih rjavih medvedov količinsko na tretjem mestu, za kostmi losov in merskecev. Po raziskavah Paavera (1965) predstavljajo kosti medvedov v naseljih poledene, predzgodovinske dobe, 0,04 do 15,6 % kosti vseh divjih živali, v naseljih naše ere pa 0,4 do 17,4 %.

Foto R. Gašperšič: Trije iz naših gozdov

Foto ing. I. Kalan: *Tihi dom divjadi*

V srednjeveških naselbinah gozd-nate cone — v Grodnem, Stari Lagodi, v Novgorodu, srečujemo kosti medvedov redkeje, vendar še vedno takoj za kostmi kopitarjev, losov, jelenov, merjascev, zobrov ni srn.

V Evropi so se ohranili srednjeveški zapisi, risbe in slike o lovu na medvede s hladnim orožjem — z zaprekami, s kratkimi kindžali in z velikimi psi. Na sploh pa je odkritje železa in pa široka uporaba le-tega za orožje in orodje, predvsem za sekire, pripomoglo k razvoju aktivnega lova in načinov lova na medvede.

Sedanja razširjenost in številnost medvedov

Koliko je medvedov na zemeljski obli in v ZSSR?

Še v dobi fevdalnih kneževin in tatarskih napadov so medvedji ži-

veli v gozdovih zahodne in vzhodne Evrope — od bregov Severnega ledenega oceana do Sredozemlja in Črnega morja. Njih kosti najdemo npr. v naseljih 8. do 13. stoletja na Dnepru — okoli Kijeva in na Donu — okoli mesta Šimljansko. Takrat so bili v soteskah in po dolinah rek veliki gozdovi, v katerih so živeli medvedji.

V Zahodni Evropi so v polovici 20. stoletja medvedji ostali deloma le v Skandinaviji, Pirenejih, Karpatih in na Balkanu, po številu približno okoli 6000. Na Švedskem in Norveškem živi dandanes okoli 300 medvedov. Največ se jih je ohranilo v južnih Karpatih, v Romuniji — okoli 3000, v Jugoslaviji okoli 1000 in v Bolgariji okoli 1300. Okoli 400 medvedov živi še v Španiji, Franciji, Italiji, v Zahodni in Vzhodni Nemčiji, Avstriji, Čehoslovaški, na Madžarskem in Poljskem.

Na jugozahodnem delu zemeljske površine so medvedji bolj redki. V Severni Afriki jih ni več, v gorah Male Azije — Turčije — jih tudi ni več veliko, okoli 2500 do 3000. V Libanonu, Palestini in Siriji so medvedji izginili že v biblijskih časih; sedaj so tam zelo redki. Nekaj medvedov je še na severu Irana, v Afganistanu in Pakistanu. Na severu Indije, na severnem Kitajskem in v Tibetu ter v Severni Koreji pa je medvedov še nekaj več.

Glavnina rjavih medvedov je dandanes v ZSSR, v ZDA (na Aljaski) in v Kanadi. Na neki fotografiji, nedavno posneti na Aljaski, je videti 14 medvedov, kako lovijo losose na kaskadah (stopničastih slapovih) reke.

V ZSSR je veliko medvedov (po številčnem zaporedju) na Kamčatki, na Ohotski obali, v Pribajkalju, na Sajanu, Altaju, na Primorju, Kavkazu, v Jakutiji, v severoza-

hodni Rusiji, v zahodni Sibiriji in v gorah Srednje Azije. Praviloma je v južnih listnatih gozdovih medvedov več kot pa v severnih tajgah. V hribovju jih je več kot v nižinah.

Štetje medvedov v ZSSR je bilo do sedaj le delno in še to na sorazmerno majhnih območjih — lovskih gospodarstev, na otokih in v nekaterih pokrajinah.

Številnost medvedov je odvisna v glavnem od zaraslosti dežele, zato je v manj zaraslih pokrajinah smotrno primerjati število medvedov s površino gozdov.

V Leningrajskem območju smo izvršili štetje medvedov z anketami, na osnovi izdanih dovolilnic za odstrel in pa z obhodom krajev, kjer se zadržujejo, posebno njiv, posejanih z ovsom, v avgustu in septembru. Na gorskih jasah Kavkaza, na obrežjih Bajkala in okoli, z ribami bogatih rek Ohotskega obrežja in Kamčatke je možno neposredno štetje, včasih celo iz letala, zlasti kadar prihajajo medvedi na pašo na odprta mesta. Za ugotovitev staleža so uporabili poleg neposrednega štetja še dolgotrajne podatke o dobavi kože iz posameznih pokrajin in republik.

Približni stalež pa lahko ugotovimo še drugače. Šest do sedem tisoč kož, ki jih letno uradno dobimo iz vse ZSSR, pomeni približen odstrel 10 000 medvedov, kar naj bi bilo okoli 10 odstotkov vseh živčih medvedov. Torej bi bil približni stalež medvedov okoli 100 000. To število je dovolj stvarno in ga moramo vsekakor upoštevati pri raznih statistikah.

Stalež medvedov pa ni vedno enak. Ni odvisen le od neposrednega in posrednega iztrebljanja, ampak tudi od obdobja lakote. Tako se je npr. stalež medvedov v Sajani in v Pribajkalju znižali za ca. 30 % za časa pomanjkanja v letih 1961 in 1963. Ostroumov pa navaja, da se je število medvedov na Kamčatki občutno zmanjšalo zaradi nekontroliranega odstrela.

Geografska razširjenost medvedov

Kakšno težo dosegajo medvedi?

Na ogromnem teritoriju — od Francije do Kamčatke — je rjavi medved kaj različen. Deli se v več med seboj različnih podskupin po obliki lobanje, po dimenzijah in barvi.

Največji medvedi žive dandanes na obrežjih Tihega oceana — tam, kjer je dovolj travnate hrane, žira, želoda, losov in tjunov ter kitov, ki jih naplavi morje. Osnovna dolžina lobanje, od sekalcev do zatilja, je od 390 do 400 mm, teža 450 kg in več, površina kože 6 m². Taki medvedi so v Mandžuriji in v Primorju, na Kamčatki in na otokih Kadjak ter na Aljaski. Medvedi notranjih predelov Evrazije in Severne Amerike so manjši od teh obrežnih. Zelo verjetno je, da največji medvedi dosežejo pred zimo 600 do 700 kg.

Če si pa ogledamo dimenzije medvedov na osnovi geološke zgodovine, vidimo, da so živeli v dobi najhujše ledene dobe medvedi, katerih lobanje so bile še večje od lobanj dandanes živčih medvedov-gigantov. Skoraj prav tako velike lobanje najdemo na območjih Novgoroda, Pskova in Voroneža še na koncu neolitika, torej pred nekako 3000 leti. Medvedi v Evropi so postali znatno manjši zaradi preganjanja v zadnjih stoletjih. Osnovna dolžina lobanje medvedje vrste, ki živi dandanes na severozahodu Rusije, je 312 mm, živa teža pa med 120 in 130 kg.

Lepo se razlikuje od severnoruskega medveda manjši, na jugu v Zakavkazju živeči medved, potem majhen pamiški medved, ki živi v Tadžikistanu, medved z nizko lobanjo in velikimi zobmi, navadno temno-zlato-rumene barve z belim vratom, ki živi v Tibetu in na Himalaji, ogromen mandžurski medved Primorja in prav tako velik medved-ribojdec Kamčatke ter naposled medved z ozko lobanjo na Sahalinu.

V Severni Ameriki razlikujemo ogromnega rjavega medveda na obrežjih Beringovega morja, ki je podoben onemu s Kamčatke in pa Velikega sivega medveda Skalnega gorovja z velikim zobovjem — grizlija.

Iz »Ohote«
(Se nadaljuje)

Franc Svetec

Kljunači

*Že april stoji pred vrati,
toplota zajela je srce,
dolgokljuni tu so svati,
saj marec proti koncu gre.*

*Rahel dež z oblakov pada,
tanke plavajo meglice,
ko hitim, da ne zamudim
spreleta dolgokljune ptice.*

*Vedno grem na isto mesto,
k tankolasim belim brezam.
Ob potoku je udoben prostor,
pripravim puško in oprežam.*

*Vse je tiho, le v daljavi
poje pesem žabji zbor,
kar naenkrat pa nad glavo
oglasí se »kvor, kvor, kvor«.*

*Puška v trenutku švigne k licu,
odjekne strel, a čuj »fíci«,
pozdravi ptič me v slovo
in zdrav čez gmajno odleti.*

*Cas hiti in z njim kljunači
proti severu letijo,
da v temnih tam gozdovih
svoje mlade izvalijo.*

*Na svidenje in srečno pot,
ter da bi se vsi vrnili
na jesen v naše hoste,
ko boste zopet se selili!*

Lovski oprtnik

Še o prepovedi cianovodika

V 11. številki »Lovca« je R. C. upravičeno potožil nad določilom sedaj veljavnega zakona o lovstvu, ki dosledno in brez izjem prepoveduje uporabo cianovodikovih ampul za strupljenje lisic. Kakor v toliko drugih stvareh, smo tudi tukaj skočili iz ene skrajnosti v drugo. Pred leti so bili predpisi o nabavljanju in uporabi cianovodikovih ampul ohlapni in nedosledni ter jih je praktično vsak lovec lahko dobil in uporabljal. Še več! V roke so jih dobili celo nelovci. Posledice niso izostale. Več smrtnih žrtev je bila porazna bilanca takega stanja. Kljub temu pa menim, da je skupščina z zakonom nepremišljeno prepovedala uporabo tega strupa. Osebnostno nisem pristaš strupljenja, ker menim, da je lisice v večini lovišč možno držati na kratko na drug način. Izjema pa so gorska in nekatera težko prehodna hribska lovišča, kjer zaradi posebnih pogojev lisic ni možno intenzivno loviti. Posledice niso izostale. Medtem ko so lovci v nižinskih, gričevnatih in večini hribskih lovišč kos lisicam z običajnimi lovnimi načini, se te

v gorskih loviščih nemoteno množijo ter predstavljajo za vso koristno divjad stalno nevarnost in hkrati stalen dotok njihovega rodu v vsa ostala lovišča. Poznam gorsko lovišče, kjer je bilo pred leti uplenjenih z ampulami poprečno po 80 lisic letno, danes jih člani na nočnem čakanju uplenijo 15 do 20. Drugi načini lova niso možni in tako se stalež lisic močno večja, obenem pa višek lisic prehaja v druga lovišča in na ta način ostane ves trud lovcev, da bi držali to roparico na kratko, jalov. Porazne posledice so se v gorskih loviščih pokazale že v letošnji zimi. V izredno visokem snegu je bilo opaziti za vsakim srnjim in celo gamsjim sledom po dva, tri ali celo štiri lisičje. Koliko obnemogle divjadi, ki je v kruti borbi z naravo potrebovala predvsem mir, so pokončale lisice, bomo lahko ugotovili spomladi. Do danes so te ugotovitve že zaskrbljujoče.

Obeta pa se nam še druga nevarnost. S severa se nam približuje steklina, ki je v vseh povojnih letih v Nemčiji niso mogli zatreti. Letos je dosegla severno Tirolsko in napreduje letno za okrog 60 km proti jugu. Zatorej lahko predvidevamo, da se ne bo ustavila

na naših mejah. Glavni prenašalec stekline v loviščih so lisice in brž ko uspe primerno zmanjšati stalež teh, ugasne tudi steklina. Kaj bi se zgodilo, če nas obišče steklina pri današnjem staležu lisic, ne smemo niti pomisliti. Bila bi prava katastrofa!

Naloga nas lovcev je, da pokažemo javnosti na nevarnosti, ki groze naši divjadi v gorskih loviščih zaradi premočnega staleža lisic in na nevarnosti, ki groze naši divjadi, zdravju in gospodarstvu, če nas najde epidemija stekline nepriljubljene. Prav je, da lovci postavimo zahtevo, da se lovski zakon popravi tako, da dopusti v izjemnih primerih strupljenje lisic s cianovodikovimi ampulami. Kje, kdaj in kako pa se lahko takšno strupljenje izvaja, je stvar posebnih, natančnih predpisov, ki bodo onemogočili vsakršno površnost in možnost za nesreče.

S. K.

Kje je lovška pravičnost!

Verjetno nisem edini lovec, ki mu je srce zastalo, ko je prečital članek Marka Krivca, člana LD Otavnik, »Moj doživljaj z medvedom«, objavljen v 12. številki »Lovca« 1969.

Začuden nad vsebino članka, bi avtorju želel posta-

viti eno edino vprašanje. Kaj je pravzaprav z objavljenim člankom želel povedati ali doseči? Verjetno samo to, da ni vedel, kaj in na kaj strelja in da je streljal vse do takrat, dokler je imel naboje, le na »črno gmoto«, ki pa na srečo ni bila človek, ognjen s kosmato šofersko bundo, temveč mlad nedorasel medved, ki je prav tako imel vso pravico živeti kot krivični uplenitelj. Dovolj zgovorno nam kaže tudi objavljena slika, ko uplenitelj ponosno, brez sramu in sočutja še vedno drži za sprožilec puške, kot bi se hotel nad nedolžnim mrtvim medvedom še po smrti maščevati.

Često govorimo o lovski pravičnosti, pravičnem odnosu do divjadi oziroma lovsko pravičnem strelu, o lovski morali, etiki itd. Zanimivo je, da tudi člankar govori o pravičnem odstrelu medveda. Kje, kako in na kakšen način je to dejanje lovsko pravično, si res ne znam razlagati. Mislim, da smo si večina lovcev edini in da uplenitelju povemo samo in edino to, da lovec, ki v divjadi vidi le predmet, na katerem si lahko izživlja svojo strast streljanja in ubijanja ne upoštevaje lovška načela, ni kulturni človek, kaj šele pravičen lovec. Povemo mu lahko tudi to, da je v tistem trenutku, ko je streljal na tako imenovano »črno gmoto«, streljal na nedoraslega

medveda, ki se ni mogel in znal braniti, in da ga je prav ta medved prav tako ljubezljivo gledal že pred strelom in ne samo pred zadnjim zdihljajem.

Zamerim piscu, da ni povedal, s kakšnim orožjem oziroma nabojem je medveda streljal, ker je bil prav to tudi razlog, da se je medved boril z življenjem in smrtjo neskončno dolgo. Niti ni povedal, da je medveda dala pripraviti Lovska zveza Idrija, v nasprotnem slučaju bi ga pokopali. Lovci Lovske družine Cerkno mu pa zamerimo, ker ni s podobnim člankom opisal doživljanja z uplenjenim gamsom na območju LD Cerkno. S sliko naj bi ponazoril, kako sta avtor in solovec z jermenom okoli vratu vlekla gamsa globoko v lovišče LD Otavnik, kjer so jima ga odvzeli budni in požrtvovalni člani LD Cerkno.

Milan Golob,
LD Cerkno

Več skrbi za neoporečnost orožja

V Lovcu smo že večkrat brali o kvaliteti domačega in inozemskega lovskega orožja, lovci pa so se lahko tudi seznanili o vedno večjem napredku pri izdelovanju lovskega orožja. Domače in inozemske tovarne si prizadevajo, da bi izdelale čimbolj kvalitetno orožje v zadovoljstvo vseh lovcev.

Žal pa imajo nekateri lovci v naših lovskih družinah še vedno razno nekvalitetno in nesigurno lovsko orožje, s katerim delajo škodo po loviščih.

Takoj po drugi svetovni vojni in še nekaj let pozneje je bilo težko nabaviti kvalitetno lovsko orožje, ker

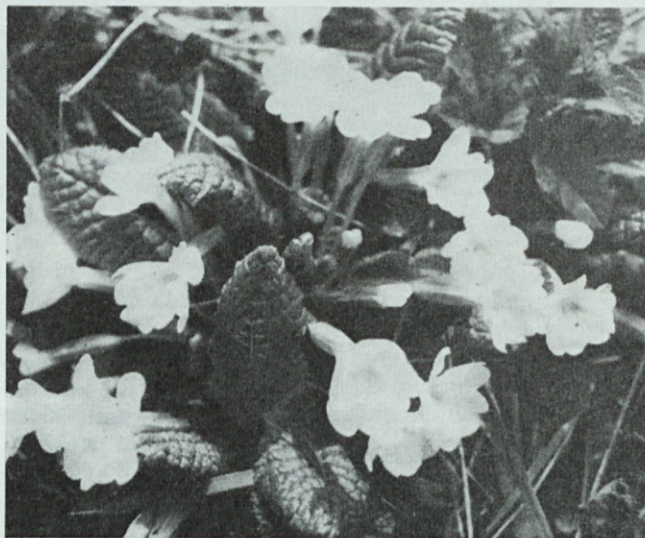

Foto Z. Orel: April je njihov čas

takega orožja nismo imeli, oziroma ga ni bilo v prodaji. Zaradi tega so si tudi lovci pomagali na razne načine. Nekateri so predelovali najdeno orožje v lovske namene, več pa je bilo tudi primerov, da so lovci uporabljali pri lovu tudi razno najdeno vojaško orožje, nemške in italijanske vojaške puške, ki so jih odvrgli okupatorji.

Čeprav je že 24 let po vojni, imamo take primere še danes. Na lovih še vedno lahko vidimo staro in nekvalitetno orožje, ki ni več varno za lovce; dovolj nesreč smo imeli s takim orožjem. Tudi zadetki z njim niso zanesljivi in zato nastaja tudi škoda na divjadi. Divjad je večkrat zastreljena in gre v nič. Tako orožje je zlasti nevarno za lovce, ki sami polnijo naboje, največkrat nestrokovno. Naboje preveč napolnijo in zaradi tega orožje večkrat raznese. Nekateri so bili pri tem telesno poškodovani. Da se to prepreči, bi bila potrebna večja kontrola nad lovskim orožjem.

Pred leti so imeli strokovnjaki, ob sodelovanju organov za notranje zadeve, preglede orožja po lovskih družinah. Takih pregledov ni že več let in je to prepuščeno lovskim družinam samim. Večina lovskih družin pa takih pregledov več nima, oziroma ne skrbi dovolj, da se staro izrabljeno orožje izloči in z njim prepreči lov. Pogrešamo tudi preglede orožja pred pričetkom skupnih lovov in brakad, ki naj bi preprečili uporabo dvomljivega strelnega orožja. Stalno bi morali biti po družinah pregledi pušk in slabe brez izjeme izločati. Predvideva se, da se bodo v tem letu podaljševali oziroma izdajali novi orožni listi — in sicer le za brezhibno strelno orožje. Izdajatelj novih orožnih listov naj bi pri tem poskrbel, da se vse staro in nesigurno orožje tudi izloči. Le tako bomo preprečili oziroma omejili škodo na divjadi in mnoge nesreče pri ljudeh.

Anton Kranjc,
LD Lazina

Spomin ob 50-letnici bojev za severno mejo

V jeseni 1919 je bila naša četa 3. trž. bataljona stacionirana v vasi Lipa pri Grebinju. Od tam smo hodili na patrolo na tri četrt ure oddaljeno črto premirja. Nekega dne sva šla s tovarišem Francetom, sedaj upokojemcem v Ljubljani, po gozdni poti, ki je bila hkrati črta premirja. Naenkrat prečkajo pot tri srne proti drči, ki je bila tik zraven. Jaz, ki sem imel še od doma lovsko žilico, uperim puško na tri do štiri metre široko preseko in ko se srne prikažejo, sprožim. Za menoj se zasmeje France in pripomni: »Meter previsoko v kamen si jo dal, saj se še kadi iz kamna.« Časa sva imela na pretek, pa grem pogledat na nastrel. Dva metra zraven je ležal lep srnjak, krvi pa niti kapljice. »Kaj ga je kap,« se hudomušno oglasi France, »saj sem ti povedal, kam je šla krogla.« Ko primem srnjaka za rogovje, opazim prasko od krogle prav po rogu. Pa se oglasi France: »Kdo ga bo vlačil tako daleč do čete. Ali ga ne bi oddala kmetu, ki ima hišo tik ob črti na avstrijski strani, da ga proda v Šentpavel?« Kmet je bil zadovoljen. Obljubil je, da nama v zameno za srnjaka kupi nekaj stvari, vžigalnice, žepne nože in podobne malenkosti. Drugi večer, ko prideva h kmetu, takoj opaziva, da ni nekaj v redu, pa nama pove, da so mu srnjaka odvzeli žandarji in da bo plačal še kazen. Verjela mu sicer nisva, vendar sva morala oditi z dolgim nosom. Spotoma sva tuhtala, kako bi se znesla nad žandarji. Tudi oni so hodili ob meji, a so se nas bali in nam rekli Srbi. Neki dan sva bila zopet v

službi. Opaziva, da lezejo proti stezi trije žandarji, ki so imeli okoli kap bele prevleke. Ko se približajo na kakih 100 metrov, nama nekaj dopovedujejo in mahajo z rokami. Midva pa hitro v zaklon in jim ustreliva nekajkrat preko glav. Da bi videli, kako je šlo proti dolini. A tudi midva nisva imela čiste vesti. Nekaj dni sva pričakovala, da pride kakšna pritožba. Pa ni bilo nič in tako je bil nekako srnjak maščevan. Še danes pa ne vem, kdo ima srnjaka na vesti, kmet ali žandarji.

Miha Fortunat,
LD Volče

Pekoča prigoda

Jesenskega nedeljskega popoldneva se je starešina lovske družine odpravil na divje golobe, ker je imel izredno veselje do tega lova in pri njem tudi največ uspeha. V letih, ko je bilo teh ptičev na našem koncu veliko, jih je mnogo sklatil. Napotil se je torej v hrib proti sončnim kmetijam, kjer so stale po njivah žitne kopice, v sadovnjakih pa zorele sladke slive za dobro žganje. Preden si poplačam svoj trud — pot je bila precej strma in dolga — pogledam še po njivah za golobi, si je mislil in stopil na razgledno točko. Madonca, v kopah je bilo kar sivo golobov. Potuhnil se je, pripravil puško in se jel po trebuhu plaziti proti golobom. Ko je na strelni razdalji prislomil puško k licu, mu je za odpeto srajco začelo nekaj laziti in šumeti. Kaj naj stori, kope polne golobov, za srajco pa neprijetno ščegetanje in zbada-nje? V naglici je oddal strel, nato pa se jel otepati — os. Cel roj ga je obletal in

mu grozil, saj je lovec ležal na luknji k osjemu gnezdu v tleh. Peklo in žgalo ga je po vsem zgornjem delu telesa, da je na golobe pozabil. Stekel je h koritu, da bi si z vodo in obkladki iz ilovice ohladil pekočo kožo, a ni pomagalo. Zato se je brž spustil proti domu, kar so ga nesle noge.

T. P.

Srnica Miška

Junijskega dne 1967 se je pred našo hišo v Lahomnem ustavil avto. Izstopita ribiča, me vljudno pozdravita in povesta, da sta ribarila v potoku Gračnica ter da sta komaj rešila iz vode srnico, ki se je po strmem bregu prikotalila v potok. Prosila sta, naj se je usmilim, ker ne vesta z njo kaj početi. Sprva sem oklevala, ker je bila srnica

zelo majhna in slabotna. Zato smo ji dali ime Miška. Ker sem lovčeva žena, sem čutila dolžnost, da jo vzamem v varstvo in nego. Ves prosti čas sem ji posvečala in sirotica se je kar dobro razvijala. Privadila se je okolici in veselo skakljala po travi, se najraje sončila na vrtu pred hišo, ponoči pa spala v kuhinji. Zelo se nam je priljubila in skrbno smo jo čuvali ter negovali. Meni je bila zvesta spremljevalka in kamorkoli sem šla, je bila z menoj. V moji bližini se je počutila najbolj varno. Z domačimi psi se je kar dobro razumela, posebno bernardinec Karo je bil vedno poleg nje. Vso zimo sta poležavala v topli možeви delavnici. Spomladi pa se je tudi v njej prebudila želja po prostosti in zelenih gozdovih. Dan za dnem se je sprehajala po bližnjem gozdu in obirala zeleno listje.

Neža Maček s srnico

Težko mi je bilo, ko je odhajala, toda vedno se je vračala in legala na svoje staro mesto. Nekega dne pa se ni več vrnila. Verjetno jo je doletela usoda večine udomačenih divjih živali, ki preveč zaupajo ljudem. Kadarkoli vidim v gozdu srne, se vedno spomnim Miške, a brez upanja, da še živi.

N. M.

Na silvestrovo

Tisto leto sem sklenil silvestrovati pri kozolcu. V lesketajoči se mesečini — dobro skrit in oblečen v mehke kožuh — sedem h kozolcu. Poleg sebe položim steklenico toplega čaja in sklenem, da bom čakal do polnoči, do ene, dveh, do jutra. Objela sta me mir in tišina sredi zasneženega polja. Nedaleč od mene v snegu vidim sled zajčjega obiska. Spomnim se ljudskošolskega berila: »Poljski zajec se najbolje počuti na odprtem svetu, posebno na polju. Kakor večina divjadi, hodi šele pod večer — ponoči na pašo. S paše se vrača proti jutru...« Tako zamišljen opazujem sence, ki se premikajo zdaj na polje, zdaj v gozd, kakor v pravljici, ki nam jo je otrokom pripovedovala babica. Opisovala nam je čudežno zimsko noč, v kateri se med lesketajočim se drevjem sprehajajo srne, zajčki, lisice in druga gozdna bitja ter Rdeča kapica. Še danes se spominjam, ko je rekla: »Ne išči življenja v gozdu podnevi — življenje v gozdu je ponoči.« Spomnil sem se tudi starega Florjana, Lisičja luknja so mu rekli. Vse noči pozimi je predsedel pri lisičinah in čakal, čakal. Na starost je bil ves revmatičen, komaj

Foto Vl. Pleničar

se je gibal, a je zatrjeval, da mu ni žal prečutih noči. Učil je mlade lovce: »Okoli božiča čakaj zajca od sedmih do osmih, po novem letu od desetih do polnoči in še dlje.«

Iz daljnega zvonika slišim biti polnoč, sredi polja pa opazim črno na belem dva uhlja. Zaželel sem si dober pogled. Desno od mene se potegne iz gozda dolga senca, se ustavi in gleda. Lisica, a daleč, predaleč. Ne pustim je iz vida, dokler me ne zmotita srni, ki skakačeta proti gozdu. Dvoje uhljev se bliža h kozolcu. Dvignem puško z debelo muho iz kruha, da sem boljše pomeril. Rdeč jezik švigne iz cevi in uhlja se ustavita, obmirujeta za vedno. Požirek toplega čaja mi priveže dušo in kljub mrazu sklenem še čakati, saj na strel rada pride lisica. Iz daljave slišim pasji lajež in domnevam na obisk lisice z vasi. Močno me je jelo mraziti kljub kožuhi in čaju. Poskusim oponašati zajčji vek, ki pritegne lisico zlasti ponoči. Zavekam na večalo in ponovim dvakrat, trikrat. Puško imam pripravljeno. V okoličini vse tiho in mirno. Čakam pol ure, cela večnost. Za hrbtnom nekaj zašumi.

Zadržim dih in negibno čakam, ne upam se ozreti. Na koncu kozolca zapazim lisico, ki se previdno vleče proti ustreljenemu zajcu. Previdno pomerim, rezek pok in lisica se povalja v

snegu. Še en strel in znova tišina in mir. S težavo se dvignem ves premražen in otrdel od dolgega sedenja ter grem k plenu. Zajček in lisjak — novoletno darilo! Da, babica, ponoči!

Vladimir Pleničar

Vprašanja – odgovori

»Trgovska marža pri čeških bokaricah«

A. Ozebek v svojem dopisu, objavljenem v Lovcu št. 11/1969, stran 347, navaja ceno za češko bokarico — polrisanico v naših trgovinah in precej nižjo na Češkem. Njega in z njim vred mnogo lovcev zanima, kakaj taka razlika.

Odgovor:

Na Ozebkovo vprašanje, koliko zasluži trgovina z orožjem pri češki bokarici polrisanici, tale izračun:

Grosistična cena na Češkem je 90 USA dolarjev, to je 1 125 din. Carina, prevoz, špedicija, zavarovanje ipd. okrog 38 %, 427,50 din. 20 % celotne trgovske marže 310,50 din. 21,5 % prometnega davka 399,54 din. To vse skupaj zneso 2 261,54 dinarjev.

Cena enake puške je v Zah. Nemčiji 798 DM, kar je 2 522 din.

Prodajna cena v Lovski zadruzi je 2 230 din.

Menim, da je tovarišu Ozebku sedaj popolnoma jasno, ni pa njegov izračun jasen meni. Po uradnem tečaju v detajlni trgovini na Češkem je cena puški 1 936 din; če prištejemo carino, ki jo navaja A. Ozebek,

je skupaj 2246 din, a še vedno nista plačala občinski in republiški prometni davek. Vprašam ga, kako sta lovca-kupca prenesla dinarje ali drugo valuto na Češko, oziroma kje sta nabavila češke krone po neuradnem tečaju? To bi bilo zanimivo tudi za druge lovce in turiste, ki gredo na Češko, da se opremijo po nizkih cenah kakor lovca, ki ju omenja A. Ozebek. Hkrati pa bi opozoril, da naj se vsak predhodno seznani z deviznimi predpisi, tako našimi kakor češkimi, da ne bo imel nepotrebnih težav.

Ljuban Zadnik,
Lovska zadruga »Lovec«

Strel s kroglo in trofeja

Glavna lovna sezona je za nami in tudi lovsko leto 1968/69 je pri kraju. Bilo je mnogo lovskih doživetij, prijetnih in neprijetnih. Želim postaviti dve vprašanji, da bi bila stvar v bodoče jasna, da bi se izognili nepotrebnim besedam, ki nemalokrat povzročajo »hudo kri«, nepotrebne spore, zagrenjenost in užaljenost. Gre za strel s kroglo na skupnem lovu — pritisku ali pogonu na divje prašiče.

Naj opišem prvi primer. V lovišču, ki ne ustreza gojitvi jelenjadi, se zadržuje 7 glav te divjadi. LD organizira skupni lov — pritisk, na katerem sodelujejo tudi lovci vseh sosednjih LD. Organizacija je dobra. Zrebaajo stojišča, določijo lovce, ki izvrše pritisk in drugo. Napaka je zgolj v tem, da tudi ti zadnji lahko streljajo na divjad. Tako se je zgodilo, da je lovec A v pogonu streljal na jelena in ga ranil v sprednjo nogo nad kolenom. Jelen je prišel v skoku na stojišče lovca B. Ta ga je s prvim strelom položil na dlako in z drugim umiril. Strel lovca A je ugotovil, ko je pregledal plen.

Po končanem lovu je bila sestavljena komisija (5 članov), v kateri so sodelovali po en član vsake LD, ki je na lovu sodelovala. Komisija naj bi dogodek rekonstruirala, ugotovila posamezne strele in če je bil prvi strel smrten. Odloči naj, komu pripada trofeja: ali lovcu A, ali lovcu B? Lovec A je medtem izjavil, da se trofeji odpoveduje, ker njegov strel ni bil smrten. Komisija zato ni izrekla odločitve. Lovec B je prejel trofejo.

Drugi primer:

Lovec A je na stojišču streljal na kapitalnega merjasca, ki se je dvignil, še preden se je pogon pričel. Po strelu je merjasec odskočil. Streljal je še sosed na stojišču. Ko so v pogonu izpustili psico brak-jazbečar-ko, je takoj prišla sled, glasno gonila in merjasca zaustavila nekako 2 km od nastrela v smrekovem mladju. Lovec B iz brakade je odhitel na mesto laježa in z dvema streloma umiril merjasca.

Po končanem lovu je lovovodja najprej izprašal lovca A in njegovega sosedu

na stojišču o njunih streljih. Lovec A je povedal, da mu je merjasec prišel v koraku in da je streljal prašiča čelno. Po strelu se je merjasec obrnil za 180° in odskočil, ko da ne bi bil zadet. Na nastrelu ni našel strelnih znakov. Njegov sošed je streljal merjasca v skoku. Tudi ta ni našel na nastrelu strelnih znakov. Po pregledu plena je lovovodja ugotovil, da ima merjasec tri strele. Prvi strel mu je razbil tri sekalce v levi spodnji čeljusti, krogla je prebila pod jezikom in izstopila za levim čekanom, ki ga ni poškodovala. Druga dva strela-krogli breneki sta bili v vratu. Po obeh bi morala divjad obležati v ognju.

Lovovodja se je odločil, da trofeja pripada lovcu B. Lovec A se je s tem strinjal.

Oba primera sta iz območja Lovske zveze Celje. Napisal sem ju z željo, da jih objavite v »Lovcu« s primernim strokovnim pojasnilom, kajti v praksi se pojavlja dvojje tolmačenj. Prvi zagovarjajo teorijo prvega strela v absolutnem smislu in drugi teorijo smrtnega strela. Po drugi razlagi ne pripada trofeja strelcu, ki je divjad samo oplazil ali zadel tako, da bi zaradi strela ne podlegla (strel v okončine). Tudi sam sem bil navzoč, kjer je prvi strelec zadel svinjo v uho, pa je krepko vztrajal, potem ko je po strelu drugega strelca obležala, da je plen njegov.

Komu pripada torej trofeja po strelu s kroglo in kdaj?

Jože Kuntarič

Odgovor:

Tisti strel s kroglo velja, ki prvi divjad toliko in tako rani, da bi ta brez nadaljnjih strellov v glednem času omagala in poginila.

Ur.

Fotoamater

Spoštovano uredništvo!

Vesel sem, da so lovci-fotoamaterji kljub neugodni plimi in samorastništvu naposled vendarle dobili svoj prostor pod soncem, za kar gre posebna zahvala tovarišu Radu Čenčiču, verjetno pa tudi Mitju Mikcu. Upam, da bo v prihodnje zanje vsaj toliko prostora, kot ga je za pse oziroma kinologijo, zakaj lovci-fotoamaterji služijo tako lovstvu kot poslovju, vnašajo pa lahko tudi nove poglede na divjad in naravo sploh, negujejo občutek za lepoto in kultivirano lovčevno življenje.

Rad bi ob tem odgovoril Radu Čenčiču na njegovo razmišljanje v letoletni številki »Lovca« — 1969. Fotografiranje lovskih trofejev, prinešenih v naravo, pomeni goljufijo. V takih početjih se skriva težnja po zaslužkarstvu na lahek način, to pa ni v skladu s pojmom amaterstva. Uredništvo »Lovca« si sicer lahko v pomanjkanju pravih slik iz narave privoščiti odstopanje od tega načela, lovci-fotoamaterji kot organizacija pa morajo s takimi početji, pojmovanji in psevdo-fotoamaterji že na začetku obračunati. Lovec-fotoamater se lahko posluži preparata kot motiva iz lovske sobe, torej tedaj, ko je jasno, da je fotografiral trofeje in ne divjadi v naravi. Poleg posnetkov divjadi in narave sploh naj bi lovci-fotoamaterji negovali tudi fotografiranje lovskih prizorov, običajev, skratka, namen naj bo umetniški posnetek z vsemi prvinami estetike, kar velja v fotoamaterstvu sploh.

Ne soglašam, da bi morala lovska zveza fotoamaterjem nabavljati drage naprave. Vsak fotoamater mora imeti toliko notranjega gona, da si bo te reči kljub vsem težavam

Mladi pišejo

Lisica je pobegnila

Zimskega popoldneva smo se oče, njegov prijatelj in jaz odpravili na kune Pod vrh. Po poti v Kajn dol smo hodili počasi in opazovali sledove raznih živali. Zavili smo Pod vrh, a tudi tukaj se je vse drugo sledilo, samo kuna ne. Skoraj smo že pozabili, da gremo na kune. Šumelo je zdaj tukaj, zdaj tam, a opazili nismo ničesar, le sneg je drsel s smrekovih vej. Na križpotju smo se razšli. France je šel naprej po poti, midva z očetom pa sva krenila po grebenu na Rupe. Sneg je začel naletavati in venomer je drsel z vej. Vrh grebena sva se ustavila na lepi ravninici, kjer so jeseni 1942 taborili partizani II. bataljona Dolomitskega odreda. Tu stoji tudi spominska plošča. Gledala sva naokrog in prisluškovala. Od nekod je prihajal lajež. Kmalu sta odjeknila dva strela. Vedela sva, da je streljal France. Obmirovala sva in oče je pripravlil puško. Tedaj pa zakričim: »Glej jo, z onega hriba jo je ubrala v dolino!« Oče me je ostro pogledal. Takoj sem vedela, da sem slabo naredila. Toda zame

nabavil za lasten denar. Lovska organizacija naj mu pomaga edinole s posojilom, kar bi bilo treba urediti, važna institucija pa bi bila razstava lovske fotografije, recimo vsako leto z nekaj nagradami, kot te leobjektivom in podobnim.

Franci Strlè

je bilo presenečenje videti živo lisico, zato se nisem obvladala. Potem je prišel France. Čakali smo, če bi se lisica vrnila iz doline, pa se ni. France jo je bil ranil. Šli smo za njo. Sem pa tja smo na sledu našli kaplje krvi. Sled je bil nenavaden. Zanašalo jo je, da že nismo vedeli, če je sled sploh pravi. Sklanjali smo se pod košatimi smrekami in hodili križem po strmem bregu. Na neki jasi smo naleteli na kolibo, pokrito z listjem in vejami. Oče mi je pojasnil, da so tukaj lovili šoje. Skoraj smo pozabili na lisico in se obrnili proti domu. Sneg je čedalje bolj naletaval ter se vsipal z vej...

Mirica Slabe,
Podlipa

Lovska organizacija

Tečaj za lovske čuvaje

V ponedeljek, 3. marca 1969, je bil zaključen na Bledu v počitniškem domu »Iskre« tečaj za lovske čuvaje, ki ga je organizirala Lovska zveza Slovenije oz. njena vzgojno-propagandna komisija. Prvotno je bilo predvideno, da bo tečaj trajal 12 dni, vendar ga je bilo treba z ozirom na obsežnost učnega programa podaljšati na 22 dni.

V »Iskrinem« domu so imeli tečajniki vso oskrbo. Predavanja so bila vsak dan od 8. do 12. ure, popoldne od 4. do 6. ure pa je bilo ponavljanje in utrjevanje predelane snovi. Predavatelji so bili: Franjo Sok — lovska zakonodaja in zgodovina lovstva, prof. dr. Stane Valentinčič — lovsko živaloslovje in bolezni divjadi, prof. dr. ing. France Avčin — balistika, inž. Anton Simonič — gojitev jelenjadi in muflonov, inž.

Ciril Štrumbelj — gojitev damjekov in divjih prašičev, Rajko Marenčič — pokončevanje roparic, izvajanje lova na malo divjad, dolžnosti in pravice lovskega čuvaja, inž. Rajko Bernik — geodezija, Janez Čop — škode po divjadi, bonitiranje lovišč in gospodarski načrti, Jože Škofic — vzreja, šolanje in vodenje lovskega psa, Janez Bokal — lovski turizem in njegov pomen, Tone Svetina — lovska etika, Viktor Herfort — ravnanje s plenom, France Cvenkel — lovski običaji in varstvo narave (favna), Stane Peterlin — varstvo narave (flora), dr. Andrej Robič — prva pomoč, Veljko Varičak — ocenjevanje trofej, Rado Pehaček — lovsko gospodarstvo (splošno).

Večina predavanj oziroma učnih ur je bila spremljanih z diapozitivi, filmi in preparati. Razen tega so si tečajniki ogledali naprave

za lov in gojitev divjadi v gojitvenem lovišču »Kozorog«.

Tečaja se je udeležilo 52 kandidatov, in sicer z območja področnih zvez: Celje — 6, Gorica — 3, Kočevje — 2, Koper — 5, Kranj — 7, Ljubljana — 2, Ljutomer — 1, Maribor — 10, Novo mesto — 1, Ptuj — 3, Trbovlje — 1, zavodi za gojitev divjadi oz. gojitvena lovišča — 11. Starostni sestav tečajnikov je bil naslednji: 20 do 30 let — 21, 31 do 40 let — 22, 41 do 50 let — 7, čez 50 let — 2. Večina izmed njih je že pred tečajem opravljala čuvajsko službo in vsi so že prej opravili lovski izpit.

Lovsko-čuvajski izpit so opravili: s prav dobrim uspehom — 4, z dobrim — 26, z zadostnim — 22, od teh trije s popravnim izpitom. Izpitno komisijo so sestavljali: Miloš Kelih kot predsednik, Franjo Sok in Rajko Marenčič kot člana.

Vodja tečaja je bil znani lovski strokovnjak in vodja že več podobnih tečajev Miloš Kelih.

Tečajniki so bili seznanjeni tudi z delovanjem Gorske straže, saj mora lovski čuvaj skladno s pravilnikom o organizaciji lovsko-gojitvene čuvajske službe posvečati pozornost tudi varstvu narave in prijaviti pristojnim organom vsako uničevanje zavarovanih nelovnih živali in zavarovanih rastlin. Hkrati z lovsko-čuvajskim izpitom so opravili tudi izpit za Gorske stražarje in prejeli znake in izkaznice GS.

Tečajniki so ob zaključku tečaja poslali uredništvu »Lovca« pismo, v katerem se zahvaljujejo Lovski zvezi Slovenije, njenemu predsedniku, generalu Radu Pehačku, predsedniku vzg. propagandne komisije LZS Ivanu Cvaru, vodji tečaja Milošu Kelihu in vsem predavateljem ter lovskim družinam, ki so jim omogočili, da so izpopolnili svoje lovsko znanje v korist lovišč širom po Sloveniji.

— elf —

Udeleženci tečaja na Bledu z vodjo Milošem Kelihom (spredaj v sredi)

Poboljšajmo se!

Lovske družine imajo ta čas svoje redne letne občne zbornice, obračune za preteklo lovsko leto in načrtovanje dela za bodoče poslovno leto.

Stopamo v drugo leto »petletke«, za katero smo, čeprav še vedno ne vsi, izdelali lovskogospodarske načrte s katastrom lovišč in jih predložili, še tudi ne vsi, v potrditev občinam.

Prav bi bilo, da ob zaključku prvega poslovnega leta petletke kritično pregledamo predvidevanja in rezultate.

Petletni lovskogospodarski načrti in letni lovskogospodarski načrti ter poročila naj ne bodo gola formalnost ali kos popisane papirja brez vrednosti ali obveznosti tako za lovsko družino kakor za občino ali njen upravni organ. Spomnimo se samo določil pogodb, ki smo jih podpisali na občini, določil, ki pomenijo, da je organizacija, ki ne bo spoštovala zakona in pogodbenih obvez, možno kaznovati, ji prepovedati lov ali celo odvzeti lovišče.

Slovenski lovci se radi ponašamo z najsodobnejšo organizacijo, najboljšim tem in onim. Pokažimo s svojim odnosom do skupnosti, do družbe, ki nam je dala lovišča v upravljanje, tudi svoj odnos do lovstva. Naj ne bo lovske družine, proti kateri bi bilo potrebno ukrepati zato, ker ne spoštuje zakona ali drugih obvez.

Pa tudi svoj odnos do lovskih zvez in medsebojne obveze uredimo, kot je treba. V mislih imam finančne obveze, razna poročila in statistične podatke, kar je treba dostavljati do določenega roka, da bi tako organizacija kot celota lahko funkcionirala in opravljala naloge, za katere smo se skupno dogovorili. Naj se ne ponavljajo vsako leto prošnje in urgence in drugo nepotrebno pisarjenje od vrha pa do dna. Komisija za lovski turizem pri LZS npr. nobeno leto ni v stanju pravočasno pripraviti pregleda in izvršiti analize dogajanja na tem področju zaradi malomarnega odnosa nekaterih posameznikov do celote.

Poboljšajmo se!

J. B.

Jubilanti

Edvard Poje, 70-letnik, član in večletni predsednik LD Draga-Trava, rojen na Pungertu nad Čabranko. Pokoj si je zaslužil v domačih in tujih gozdovih. Borec za severno mejo in današnje socialistično ureditev.

Ob njegovem jubileju mu želimo še obilo razvedrila v zeleni bratovščini.

Lovski tovariši

Jožetu Jagru, 60-letniku, članu LD Starše, športnemu strelcu, kinologu ter razgledanemu lovcu in dobremu tovarišu kličemo k njegovemu življenjskemu jubileju — na mnoga zdrava leta!

Člani LD Starše

Aloju Kovaču, predsedniku LD Log-Sentvid, ob njegovi petinsemdesetletnici iskreno čestitamo. Jubilant je znan lovski strokovnjak

in še danes aktivno dela v lovski organizaciji, za kar je bil odlikovan z redom za lovske zasluge. Še na mnoga leta v zeleni bratovščini!

Člani LD Log

Jože Škrabec - Orel, 60-letnik, član LD Bukovje in starešina od leta 1958, je za svoje vestno delo v lovstvu prejel znak za zasluge LZS. Vedremu in šaljivemu tovarišu ter učitelju mladih lovec želimo, da ostane še mnogo zadovoljnih in zdravih let v lovski bratovščini!

Lovci LD Bukovje
I. S.

Umrli

Stanko Terčelj, kleni Primorec, član LD Kungota, se je rodil pred 73 leti na Vipavskem. Zaradi pritiska tamkajšnjih oblasti se je preselil med štajerske vinograde v Juriju, kjer si je pridobil širok krog prijateljev med vinogradniki, zla-

sti med lovci, saj je vse svoje življenje posvetil trti in lovu. Z vsem žarom svojega temperamenta je sodeloval na vseh poljih slovenskega lovstva in kinologije. Neutrudljiv organizator domače lovske družabnosti je bil, pobudnik pravih lovskih običajev zadnjih pogonov, lovskih krstov in pravilnega lovskega vedenja. S svojo domiselnostjo in šegavostjo je ustvarjal na lovih in pri omizjih vedro tovariško razpoloženje, za vsakogar je imel odprto roko in srce. Mnogo let je bil odbornik prvega slovenskega lovskega društva, odbornik kinološke organizacije, s posebnim veseljem pa je sodeloval v klubu ljubiteljev jamarjev. Pri njem vzgojeni jamarji-terierji so z razstav in tekmovanj prinesli v Jurij več odličij. V spomin pokojniku, ki je sodeloval pri ustanovitvi LD Kungota, bomo lov okrog njegove domačije imenovali »Terčeljev lov«.

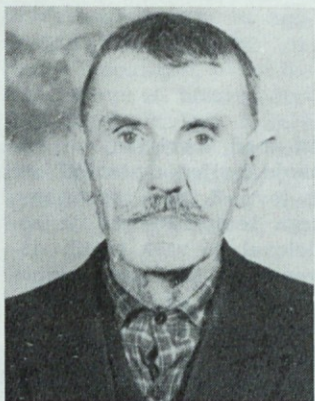
Lojze Kovač (levi) sprejema lovsko odlikovanje

Naj mu bo lahka slovenska zemlja ter trajen in časten spomin!

LD Kungota — P. O.

Peter Vončina, član LD Idrija, nas je v 83. letu starosti za vedno zapustil. Bil je več let član upravnega in nadzornega odbora. Požrtvovalnega in dobrega člana zelene bratovščine ohranimo v trajnem spominu.

LD Idrija

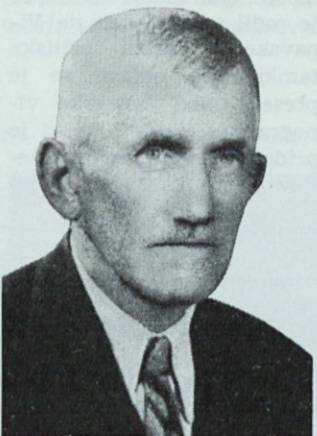
Emerik Čačinovič - Papa, najstarejši član LD Murska Sobota, nas je v 78. letu starosti za vedno zapustil. Član zelene bratovščine je bil od leta 1918. Po osvoboditvi soustanovitelj LD. Kljub starosti in boleznim se je redno udeleževal lovov in svoje bogate izkušnje

prenašal na mlajše lovce. Jeseni je pravočasno pripravil krmišča, predvsem jerebicam in fazanom.

Vzornega in pravičnega lovca ter dragega nam tovariša bomo ohranili v nezbrisnem spominu.

LD Murska Sobota,
B. R.

Janez Ferjančič, član LD Idrija, nas je v 75. letu starosti po dolgi bolezni za vedno zapustil. Pokojni je bil po vojni med prvimi, ki so na novo ustanovili LD Idrija, bil je več let starešina in vseskozi vzoren lovec, ki je med člani užival velik ugled. Požrtvovalnega in iskrenega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Idrija

Lovska kinologija

Nekaj podatkov o mednarodni razstavi psov v Ljubljani

Za mednarodno razstavo psov vseh pasem, ki je bila 14. in 15. septembra 1968 v Ljubljani, v hali »Tivoli«, je bilo prijavljenih oz. vpisanih v katalog 513 psov, in to: 293 lovskih, 19 hrto v in 201 pes drugih vrst (nelovski).

Od prijavljenih psov jih je izostalo 80.

Dejansko razstavljenih psov je bilo 433, in to iz:

Slovenije — 283 (izostalo 45),

Srbije — 12 (izostal —),

Hrvatske — 7 (izostali 3),

Avstrije — 74 (izostalo 10),

Italije — 29 (izostalo 13),

Zvezne rep. Nemčije — 17

(izostala 2),

Češkoslovaške — 5 (izostala 2),

Švice — 3 (izostala 2),

Francije — 1 (izostal 1),

Poljske — 1 (izostala 2).

Razstavljeni psi so prejeli

ocene:

CACIB: lovski 16, hrti 6,

nelovski 44, skupaj 66;

Rezervni CACIB: lovski 8,

hrti 2, nelovski 10, skupaj

20;

CAC (Prvak Jugoslavije):

lovski 7, hrti —, nelovski 9,

skupaj 16;

Prvak Slovenije: lovski 13,

hrti —, nelovski 5, skupaj

18;

Prvak Ljubljane: lovski 10,

hrti 1, nelovski 8, skupaj

19;

Mladinski prvak: lovski 8,

hrti —, nelovski 8, skupaj

16;

odlično: lovski 43, hrti —,

nelovski 21, skupaj 64;

prav dobro: lovski 117, hrti

1, nelovski 32, skupaj 150;

dobro: lovski 39, hrti —,

nelovski 10, skupaj 49;

zadostno: lovski 7, hrti —, nelovski 8, skupaj 15.

Skupaj je bilo torej razstavljenih: lovskih 268, hrto v 10, nelovskih 115.

Skupno vseh izdatkov za razstavo je bilo 103 862,45 din, dohodkov pa 110 940,65 din, prebitek torej 7078,20 din.

Od navedenih dohodkov so prispevale lovske družine, področne zveze in Lovska zveza Slovenije skupaj 28 970,00 din.

Razstavo si je ogledalo čez 15 000 ljudi.

-elf-

Zahvala

V letu 1968 je Kinološka zveza Slovenije po precejšnjem presledku ponovno priredila mednarodno razstavo psov vseh pasem. Prav gotovo je bila to naša najbolj uspešna razstava doslej. Organizacija tako velike prireditve pa je zahtevala poleg pridnih rok tudi precejšnja denarna sredstva ter moralno podporo.

Zaradi tega se v imenu razstavnega odbora najto-pleje zahvaljujem vsem, ki so kakorkoli doprinesli k uspehu razstave, posebno pa se zahvaljujem pokrovitelju razstave in predsedniku Izvršnega sveta SRS tovarišu Stanetu Kavčiču, ljubljanskemu mestnemu svetu in njegovemu predsedniku ing. Mihi Košaku, Lovski zvezi Slovenije in predsedniku, generalu Radu Pehačku, Turistični zvezi Slovenije in predsedniku dr. Danilu Douganu, tistim področnim lovskim zvezam in lovskim družinam, ki so kakorkoli pomagale k uspehu razsta-

ve in seveda vsem mnogoštevilnim razstavljalcem.

Vaše delo in vaša pomoč nam dokazujeta potrebo po takšnih prireditvah, obenem pa nam je vzpodbuda za naše nadaljnje delo.

Franjo Bulc,
predsednik
razstavnega odbora

Kinološke prireditve — sprememba

Napovedana spomladanska vzrejna in spomladanska tekma ptičarjev za 5. in 6. april je zaradi zapoznele zime preložena na 26. in 27. april. Zbirališče v soboto, 26. 4. ob 14. uri, in v nedeljo, 27. 4. ob 8. uri, na vrtu gostilne »Ruski car« na Ježici.

Prijavljene paritve

1. Resasti jazbečarji:

Tomo JRJri 313 — Neda Savinjska JRJri 338, leglo 9. 4. 1969, rejec Jože Šket, Ločen dol, p. Rogaška Slatina.

2. Nemški prepeličarji:

Lord v. d. Buchenrausche JRP Pr 12 — Hojka Celjska JRP Pr 15, leglo 15. 4. 1969, rejec Andrej Hafner, Binkelj 25, Škofja Loka.

3. Angleški setri:

Deris JRP ES 447 — Bjuți Atovska RMP ES 20647, leglo 6. 4. 1969, rejec Franček Šumak, Ljubljana, Cesta na Rožnik 6.

4. Koker španjeli:

Colonel v. Jäger aus Kurpfalz JRŠK 684 — Daša JRŠK 525, leglo 25. 3. 1969, rejec Miran Demšar, Ljubljana, Šolska 7, stolpnica 7.

5. Springer španjeli:

Pino JRŠŠ 135 — Ajka JRŠŠ 168, leglo 28. 4. 1969, rejec Franc Flere, Pusto polje, Šmartno ob Dreti.

Pino JRŠŠ 135 — Cenka Šmohorska JRŠŠ 148, leglo 17. 4. 1969, rejec Sandi Pan, Dobrna pri Celju.

6. Nemški kratkodlaki ptičarji:

Dik JRPki 4460 — Divna Razdelniška RMPki 2907, leglo 5. 4. 1969, rejec Miloš Premelč, Brod 41, Novo mesto.

Bir JRPki 4977 — Rita Borovska RMPki 2541, leglo 10. 3. 1969, rejec Alfonz Gregorič, Gomila 3, Mirna na Dolenjskem.

Bir JRPki 4977 — Diana JRPki 4429, leglo 22. 2. 1969, rejec Jože Lozej, Ivanji grad 1, p. Komen.

Ali v. d. Schneerose JRPki 3822 — Ajka Prulska JRPki 3770, leglo 29. 4. 1969, rejec

Marjan Ciber, Ljubljana, Ižanska c. 132.

Runo Trgoviški JRPki 4980 — Bira JRPki 4989, leglo 17. 2. 1969, rejec Peter Trampuž, Temnica 32, p. Kostanjevica na Krasu.

Bori JRPki 2826 — Cara Puconska JRPki 4432, leglo 14. 2. 1969, rejec Cvetko Pavlin, Kromberg 79, p. Nova Gorica.

Alf v. St. Johannsfeld OeHZB 7200 — Anči Škedenjska JRPki 5351, leglo 14. 4. 1969, rejec Alfonz Mazlu, Ptuj, Trubarjeva 4.

Dik JRPki 4460 — Bela JRPki 3636, leglo 13. 4. 1969, rejec Ivan Krušič, Ljubljana, Bezenškova 11. Bister JRPki 4006 — Aga JRPki 4008, leglo 1. 3. 1969, rejec Vinko Furlan, Koper, Dolga reber 17.

Arno JRPki 5233 — Aga JRPki 4444, leglo 13. 4. 1969, rejec Peter Krajnc, Cirkovci 1/b.

Car JRPki 5431 — Alka JRPki 4819, leglo 6. 4. 1969,

rejec Drago Vraničar, Škofja Loka, Sorška c. 33.

Ari JRPki 5031 — Ledi JRPki 3529, leglo 12. 2. 1969, rejec Franc Jernejc, Sp. Gameljne 35, Šentvid nad Ljubljano.

Arno JRPki 5233 — Dara JRPki 3941, leglo 16. 2. 1969, rejec Franc Škrget, Mota 27, Ljutomer.

Bori JRPki 2826 — Arna JRPki 3546, leglo 7. 3. 1969, rejec Emil Pregel, Renče, Martimič 21.

7. Nemški žimasti ptičarji:

Dax v. Düsseldorf JRPos 1202 — Tisa Leščanska JRPos 1039, leglo 16. 4. 1969, rejec Roman Janža, Predanovci 9, Puconci.

8. Epagneul bretoni:

Wuiski delle Vallate LOI/CE 1576 — Aria JRP EB 60, leglo 12. 4. 1969, rejec Dušan Marc, Dolenje 1, p. Ajdovščina.

Foto J. Pernat: Nadobudni naraščaj

9. Lovski terierji:

Riko Rodiški JRLT 2338 — Čina Rašiška JRLT 2737, leglo 17. 4. 1969, rejec Jože Leben, Javornik pri Kranju.

Vrisk Reseniški JRLT 2602 — Bistra JRLT 3099, leglo 20. 2. 1968, rejec Vlado Mohor, Maribor, Vidavova 10.

10. Brak-jazbečarji:

Jup Šmohorski JRBj 2189 — Ari (Beba) JRBj 1560, leglo 24. 4. 1969, rejec Konrad Sajdl, Sevnica, Heroja Maroka 5.

Car Dragarski JRBj 2077 — Cina Bohinjska JRBj 1603, leglo 22. 4. 1969, rejec Jože Marolt, Podžaga 2, p. Velike Lašče.

Čiro JRBj 2071 — Ada JRBj 2109, leglo 27. 2. 1969, rejec Štefan Klopčič, Pogled 4, Moravče.

Brin JRBj 1473 — Alba JRBj 1996, leglo 26. 3. 1969, rejec Oskar Rotovnik, Legen 96, p. Slovenj Gradec. Car Dragarski JRBj 2077 — Bistra JRBj 1668, leglo

11. 4. 1969, rejec Anton Žužek, Jakičevo 1, p. Velike Lašče.

Ber Žalski JRBj 1685 — Živa Reseniška JRBj 1691, leglo 14. 4. 1969, rejec Edi Petelinšek, Vitanje 60.

11. Istrski goniči kratkodlaki:

Boj JRGki 4370 — Lida JRGki 5720, leglo 20. 3. 1969, rejec Orest Bordon, Bonini 1, p. Koper.

12. Istrski goniči resasti:

Bob JRGri 1118 — Miška JRGri 1246, leglo 10. 4. 1969, rejec Dane Čampa, Sodražica 97.

13. Posavski goniči:

Bes JRGp 6308 — Darja JRGp 7010, leglo 5. 4. 1969, rejec Ivan Sidar, Pameče, p. Slovenj Gradec.

Bruno JRGp 5356 — Lila JRGp 6315, leglo 1. 3. 1969, rejec Franc Novšak, Boštanj 23.

Kinološka zveza
Slovenije

»Joj, kam bi del...«

Šaljive

»Ga že imam!«

LD Griže je priredila pogon na divje prašiče. Marjan je uplenil težkega merjasa. Ker ga sam ni mogel spraviti do bližnje ceste, ga je spustil po drči, za njim pa se je pognal terier in močno lajal.

Na cesti je stal novinec Karli. Ko je merjasec priplužil do ceste in obstal, je Karli hitro pomeril, sprožil ter vzkliknil: »Ga že imam!«

K. P.

Pasja dresura

Kmet izpod Kamnika si je želel imeti lovskega psa. Družina LD Griže mu je kupila čistokrvno psico istrijanko, s katero je imel veliko veselja. Ker ima družina v svojem lovišču tudi divje prašiče, je hotel psico zdresirati tudi nanje. Zimskega popoldneva je spustil psico v svinjak k domačim prašičem z namenom, da bi jih preganjala in se tako naučila goniti divje prašiče. Prašiči so se res ustrašili psice in začeli

divjati in kruliti po svinjaku, da je bilo joj. Naenkrat pa se je stara svinja zalela v psico in nastala je še večja zmeda. Krulili so prašiči, lajalo in cvililo je psica. V svinjaku je nastal grozovit ropot, toliko da se ni preobrnili svinjak. Kmetova žena je slišala ropot in cviljenje, prestrašena je pritekla k svinjaku in zaskrbljeno vprašala moža, kaj se godi. Mož, ki je do tedaj gledal v svinjak skozi špranjo na vratih, je brž odprl vrata in ven so buhnili prašiči s psico vred ter planili naravnost v gozd. Le s težavo so prašiče spravili nazaj v svinjak, psico pa čez čas našli v kozolcu, skrito pod koruznico.

Lovec in žena sta se zaradi tega hudo sporekla. Drugo jutro je vzel puško in rekel ženi, da gre v gozd ter da se bo kmalu vrnil. Domov je res prišel kmalu — že čez dva dni. Seveda je bila žena hudo v skrbeh.

Drugo nedeljo smo lovili na Gozdniku divje prašiče. Po lovu smo sedeli v lovski koči. Sosed je vprašal tega domiselnega dreserja, zakaj je šel na Silvestrovo kar za dva dni od doma. Lovec je mirno in z občutkom povedal vso zgodbo, naposled pa pristavil, da je moral kaznovati tudi ženo, ker mu zaradi njene pridige ni uspelo zdresirati psice.

K. Pevec, Žalec

Top

Tovariša sta se domenila za lov na petelina. Francelj pravi Janezu: »Če bom utegnil v nedeljo, ti v soboto pošljem telegram, kdaj pridem.«

V soboto pride telegram: Pridem ob osmih — stop.

Janez se začudi: »To, da pride ob osmih, mi je jasno, ne vem pa, zakaj s to-pom.«

F. S.

ILUSTRIRANA ENCIKLOPEDIJA ŽIVALI

Premnogi so, ki se zanimajo za bogastvo, posebnosti in lepote živalskega sveta. Z ILUSTRIRANO ENCIKLOPEDIJO ŽIVALI v sedmih knjigah bodo dobili najsodobnejši prirodopis živalstva.

Značilno za besedilo teh knjig je to, da je vsako knjigo, ki zajema velike živalske skupine, napisal strokovnjak, specializiran na področju posamezne stroke. Pri tem ne gre več za pripovedovanje popotnikov in lovcev, ampak za znanstven, hkrati pa poljuden prikaz najpomembnejših in najnovejših podatkov.

Okoli 1800 fotografij, od teh nad 900 barvnih, nad 2000 strani besedila o najnovejših dognanjih o živalih bo z veseljem sprejel najširši krog bralcev.

Posamezne knjige v zbirki so napisali svetovno priznani strokovnjaki z raznih področij znanosti o živalih.

Ivan T. Sanderson:

SESALCI

(že izšlo)

Knjiga o sesalcih je v strokovni literaturi edinstvena v tem, ker obravnava sesalce z najrazličnejših vidikov in daje popoln prikaz vseh sesalskih oblik od jajcerodnega kljunaša pa do človeku podobnih opic, od drobne rovke do orjaškega kita, in to v besedi in sliki ter na podlagi najnovejših dognanj. V knjigi je 330 ilustracij, od teh 190 štiribarvnih, ki nazorno prikazujejo svet sesalcev.

Earl S. Herald:

RIBE

(že izšlo)

Knjiga o ribah zajema najnižje vretenčarje: od najpreprostejših — obloustk — preko izredno pestrega sveta rib do morskih somov, skatov ter številnih rodov in družin kostnic vse tja do svojiskih, starinskih resoplavutaric, ki so se kot živi fosili in skoraj nespremenjene ohranile milijone let na dnu morij. Nazornost knjige povečuje 300 izredno zanimivih fotografij, od teh kar 145 barvnih.

E. Thomas Gilliard:

PTIČI

(že izšlo)

Svet ptičev je tako raznovrsten, da vé povprečen poznavalec in ljubitelj živali o njem razmeroma malo. Knjiga podrobno opisuje skoraj petsto vrst ptičev z vsega sveta, njihovo življenje in vedenje ter razporeditev po raznih delih našega planeta. Nadvse zanimiva poglavja so posvečena ptičem v Afriki, Antarktiki, Novi Gvineji in Vzhodni Indiji. Knjiga obsega 400 ilustracij, od teh 217 štiribarvnih.

Doris M. Cochran:

DVOŽIVKE

Pravo sliko o tej svojski živalski skupini si lahko ustvari le strokovnjak ali tisti, ki je spoznal prelepe barve, navade in lastnosti tropskih oblik. Knjiga obravnava nenavadne in številne vrste živali, ki živijo v zelo različnem okolju, bodisi v jamah ali vodi, ali ki celo plezajo po drevesih. V knjigi je 220 ilustracij, med njimi 77 štiribarvnih.

Karl P. Schmidt:

PLAZILCI

Edinstvena knjiga, ki stvarno, nazorno in v napeti obliki, hkrati pa z najboljšežnejšim in najbolj dognanim znanjem pripoveduje o izredno zanimivem, raznovrstnem življenju plazilcev — želv, prakuščarjev, kuščarjev, krokodilov in kač. V knjigi so v vseh podrobnostih opisane družine, rodovi in vrste najrazličnejših plazilcev, ki jih predstavlja 266 podob, od teh pa je 145 štiribarvnih.

ODREZI

ODREZI

NAROČILNICA L-1

Priimek in ime
 točen naslov
 poklic
 zaposlen(a) pri
 Nepreklicno naročam
 ILUSTRIRANO ENCIKLOPEDIJO ŽIVALI založbe Mladinska knjiga v 7 knjigah.
 Subskribcijsko ceno kompleta 700 din bom poravnal(a) — naenkrat — v 20 rednih
 mesečnih obrokih po 35 din.
 Naročam tudi knjigo RAZVOJNE POTI ŽIVASTVA, akademika dr. Jovana Hadžija.
 Subskribcijsko ceno 40 din bom poravnal(a) — naenkrat — v dveh obrokih po
 20 din. Obroke bom začel(a) nakazovati takoj po prejemu računa in položnic.
 Strinjam se s subskribcijskim pogojem, da bom prejel(a) posamezne knjige šele,
 ko bodo plačane.

Prosimo, neustrezno črtajte!

Podpis:

Datum:

V prednaročilu stane zbirka ILUSTRIRANA ENCIKLOPEDIJA ŽIVALI (7 knjig v formatu 21,5 × 28 cm) 700 din. Ta znesek se lahko odplača v 20 rednih mesečnih obrokih po 35 din.

Na zbirko se lahko naročite v vseh knjigarnah ali neposredno pri oddelku za direktno prodajo založbe Mladinska knjiga, Ljubljana, Titova 3.

Alexander B. Klots:

ŽUŽELKE

Kot malokatera druga živalska skupina vzbujajo žuželke izredno veliko pozornost. Poleg naravnost očarujoče lepih oblik so žuželke zaradi velikanskega števila svojih vrst — cenijo jih na milijon in pol, opisanih pa je doslej približno 700 000 — zdaleč največji živalski razred. Njihove oblike so pogostoma izredne, nenavadne in groteskne. Knjigo krasi 277 ilustracij, od teh 152 štiribarvnih.

Ralph Buchsbaum:

NIŽJE ŽIVALI

(Nevretenčarji, razen žuželk)

Med tako imenovane nižje živali ali nevretenčarje sodi izredno pester živalski svet — od mikroskopsko majhnih prazivali preko morskih gob, koral, polžev, školjk, lignjev, rakov, pajkov, stonog do svojih iglokožcev in različnih zajedavcev. Med njimi najdemo izredne oblike in lepote, knjiga o njih pa vas bo seznanila tudi z njihovimi navadami in bivališči. Knjiga vsebuje 315 ilustracij, med njimi 144 štiribarvnih.

Obenem z zbirko sedmih knjig o živalih, od katerih so izšle že prve tri: SESALCI, RIBE, PTIČI, bo izdala založba tudi izvorno delo

RAZVOJNE POTI ŽIVALSTVA

Napisal ga je akademik, univ. profesor, dr. Jovan Hadži, svetovno priznani domači znanstvenik-biolog, ki je s svojo znanstveno mislijo in s svojim življenjskim delom zamajal Haecklov zoološki sistem. V svoji knjigi nam profesor Hadži daje širok in premišljen ter strokovno dognan razgled po različnih teorijah o živalskem razvoju. Tako dopolnjuje izredno obsežno stvarno gradivo, kakršnega v sliki in besedi prikazuje naša zbirka.

Cena knjige prof. dr. Jovana Hadžija je v prednaročilu 40 din.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

Oddelek za direktno prodajo

LJUBLJANA

Titova 3/l.